

J. J. A. Goeverneur

BLOEMLEZING

UIT DE

G E D I C H T E N

VAN

A. L. LESTURGEON.

VERZAMELD

DOOR

W. HECKER en J. J. A. GOEVERNEUR.

GRONINGEN, — P. NOORDHOFF. — 1879.

f 1,50.

De tyd en heeft noyt weghgenomen

So blinckt hun deugt voor iedereen.

Den naam en 't overschot der vromen

Want nadat zy zijn overleên

GEDICHTEN.

Bl. 5. G. 29

BLOEMLEZING

UIT DE

G E D I C H T E N

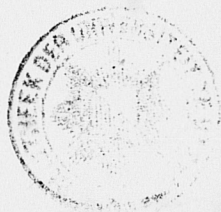
VAN

A. L. LESTURGEON.

VERZAMELD

DOOR

W. HECKER en J. J. A. GOEVERNEUR.

GRONINGEN, — P. NOORDHOFF. — 1879.

Gedrukt bij J. L. Schierbeek, te Groningen.

Het korte levensbericht, dat voor de Handelingen der Leidsche Maatschappij van nederlandsche Letterkunde, die onzen Lesturgeon onder hare leden telde, bestemd is, moge als inleiding dit bundeltje openen en voor 's mans vele vrienden een niet onwelkome toegift zijn. Het luidt als volgt:

Met welk een diep gevoel van weemoed ik de pen opvat, om aan de nagedachtenis van Lesturgeon eene eenvoudige hulde te brengen, vermag ik niet in woorden uit te drukken. Met hem toch is de laatste mijner boezemvrienden uit den studententijd ten grave gedaald. Onder dien indruk herrijzen voor mijn geest tal van herinneringen uit de zonnige dagen eener onbezorgde jeugd, die wij te zamen in broederlijke gezindheid en gemeenschap, in dicht- en letterlievende sympathie mochten doorbrengen. Bennink Janssonius, Lesturgeon en ik vormden een onafscheidelijk drietal, dat later steeds bij alle verschil van karakter, van denkwijze, van levenstaak, van woonplaats ten nauwste verbonden bleef en alleen door den dood heeft kunnen verbroken worden. In hunne laatste oogenblikken hadden zij beide ook dit gemeen, dat zij den adem uitbliezen zonder een ziekbed gehad te hebben, nadat ze den dag van hun overlijden nog hunne gewone werkzaamheden verricht hadden. Den treurigen plicht, door Lesturgeon jegens den ons in 1872 ontvallen Janssonius vervuld, zal ik nu jegens hem moeten

vervullen; mocht het op even waardige wijze, in hoeveel korter bestek dan ook!

Alexander Lodewijk Lesturgeon was de afstammeling van een fransch geslacht, dat in de dagen van geloofsvervolging naar ons herbergzaam vaderland de wijk genomen had. Zijn naam zou dit ook allicht doen vermoeden; zijn familiewapen verraaft het eveneens door de steur, die er in afgebeeld is. Ja, indien ik mij niet geheel bedrieg, is in 't keurige en fijnbewerkte, in 't snedige en losse van zijn taal en stijl nog eene navonkeling van de den Franschen eigen gemakkelijheid in 't hanteren der pen te bespeuren. Hij werd den 16 Oct. 1815 geboren te Venlo, van waar zijn vader eerlang, als kapitein der genie, naar Koevorden, destijds nog eene vesting, vertrok. Te dier stede genoot hij zijne eerste opleiding, vooral onder 't oog en den invloed eener vrome moeder, de dochter van een predikant, die hem eene diepe, maar gezonde godsvrucht inboezemde, waardoor hij vroegtijdig lust begon te gevoelen om tot godsdienstleeraar gevormd te worden. Aan dien wensch werd gereedelijk gehoor gegeven. Ter voorbereiding bezocht hij van 1829 tot 1831 de in die dagen algemeen bekende kostschool van J. van Wijk Roelantsz. te Kampen, om, na zijn terugkeer onder 't ouderlijke dak, van Ds. C. H. Pelinek 't noodige onderwijs in de oude talen te ontvingen. Te Deventer, dat toen ter tijd nog in 't bezit van zijn aloud Athenaeum was, volbracht hij van 1833—35 zijne propaedeutische, aan de hoogeschool te Groningen van 1835—40 zijne theologische studiën. In 1841 tot de kerkdienst toegelaten, werd hij 1843 hulpprediker en

ten volgenden jare predikant te Oosterhesselen in Drenthe, welke standplaats hij 1854 met het naburige Vledder verwisselde, evenals deze in 1864 met Zweeloo, waar hij den 18 Junij 1878 in 62jarigen ouderdom aan eene beroerte bezweek, eene weduwe (die hem 't verlies zijner eerste echtgenoot vergoedde) en zeven kinderen in diepen rouw achterlatende.

Veel lief en leed is Lesturgeon in zijn huiselijk leven, dat hem boven alles dierbaar was, weêrvaren. Beide nam hij zooals 't hem toebedeeld werd, zonder uitgelaten vreugde of droefheid, altijd gedachtig aan 't onbestendige der ondermaansche dingen en geheel doordrongen van 't horatiaansche *aequam memento rebus in arduis* etc. Zijn helder hoofd en zijn warm hart bleven hem tot aan zijn uiteinde bij. Voor alles wat naar zijne overtuiging goed en schoon was, ijverde hij binnen zijn kring met woord en daad; vrijheids- en waarheidsliefde behoorde tot de hoofdtrekken van zijn karakter; beginselloosheid verfoeide hij met al de kracht, die in hem was. Waar 't meer algemeene belangen gold, telde hij zijne eigene niet. In 't dagelijksch verkeer, met wien ook, was hij de zachtmoedigheid en goedhartigheid in persoon; gaarne mocht hij zich als zonder erg eene onschuldige spottèrnij laten ontvallen.

Hoewel Lesturgeon de godgeleerde loopbaan tot de zijne gekozen had en aan deze tot het einde toe getrouw gebleven is, heeft hij echter de bekendheid van zijn naam te danken aan zijne letterkundige geschriften in proza en poezij. Wel gaf hij een enkelen keer een gelegheidspreek in 't licht, maar daarin straalt, voor zoover

mijn oordeel strekt, zijne persoonlijkheid op verre na niet zoo helder door als in zijne overige pennevruchten. De eerste proeven van zijn dichtsterlijken aanleg verschenen onder de oogen van 't publiek in een bundeltje, dat wij met ons drieën, Lesturgeon, Janssonius en ik, als studenten, in 1836, dus vóór meer dan 40 jaren bijeenbrachten onder den titel van *Dichterlijk Mengelwerk* of, zoo als wij 't zelf later herdoopten: *Ondichterlijk Bengelwerk*. De beste onder de middelmatige verzen (andere komen er niet in voor) waren ongetwijfeld die van Lesturgeon; hij heeft er ook nog enkele van in eene later uitgegeven verzameling opgenomen, hoewel hij dit liever niet had moeten doen. Maar wat behoef ik over de onwaarde van dezen gemeenschappelijken eersteling (dien niemand meer bij name kent) langer te spreken, nadat Lesturgeon in 't levensbericht van Janssonius op de hem eigen wijze verteld heeft, welke vierschaar er op een goeden dag in de pastorie te Roderwolde over de onverkochte exemplaren (en hun getal was groot!) gespannen is? Ten tweedenmale zonden wij te zamen in 1838 een ik durf niet zeggen beter, maar in allen gevalle naamloos product: *Riet-scheutgalmen* getiteld, de wereld in. Een jaar later deden wij van 's gelijken met de uitgave van *Wel en Wee, zangen der liefde*, dat in 1853 gevolgd werd door 't gelijksoortige *Lief en Leed*. Dat wij ons voor geen van beide behoeften te schamen, daarvan komt voor een goed deel aan Lesturgeon de eere toe. Voor erotische poezij bezat hij een onmiskienbaar talent door teederheid van gevoel, lieflijkheid van taal en zangerigheid van maat. Intusschen liet hij zich ook nog op andere wijze

hooren, door o. a. een welkomstgroet aan den koning te richten bij zijne komst in Drenthe 24 Aug. 1838 en aan een zwaarmoedige stemming lucht te geven in 't gedicht *Melancholy* (1838). Bovendien bracht hij aan de jaarboekjes, die toen ter tijd talrijker waren dan tegenwoordig, achtereenvolgens zijne schatting; een niet onaanzienlijk aantal van in dier voege her- en derwaarts verspreide stukken (meest van korteren adem) leverde hem voldoende stof tot zamenstelling van een bundel, dien hij den soberen naam van *Verstrooiingen* gaf (1844). Na verloop van 10 jaren zag een tweede 't licht, onder den titel van *Gedichten*. Sedert dit tijdstip zweeg zijne Muse wel is waar niet ten eenenmale, maar zij verhief zeldzamer hare stem, ten minste in 't openbaar. En toch zijn ze niet de geringste in waarde, die weinige dichtvoortbrengselen van zijn lateren leeftijd; ik bedoel o. a. *Joannes de Dooper*, dat in de Aurora van 1858, *Catharina II*, dat in de Historische vrouwen opgenomen, en de dramatische schets *Meindert van der Thijnen* (1872), die bij gelegenheid van 't 2e eeuwfeest van Koevorden's ontzet vervaardigd werd.

De gedichten van Lesturgeon ademen een godsdienstigen, vaderland- en menschlievenden, kortom een echt-humanen geest. Blijmoedige ernst was de grondtoon zijner liederen, evenals van zijn geheele wezen, dat hij onvervalscht in de taal der poezij uitstortte. Eene hooge vlucht nam hij niet, maar gaf hij ook niet voor, al ontbrak 't hem niet aan kracht, indien de aard van 't onderwerp dat soms meêbracht; doch over 't geheel schepte hij, in overeenstemming met zijn natuurlijken aanleg,

meer behagen in eenvoudigheid dan in diepte van gedachten, meer in sierlijkheid dan in gespierdheid van uitdrukking, meer in helderheid dan in verhevenheid van voorstelling, meer in elegischen dan in lyrischen trant.

Zal zijne dichterlijke nalatenschap waarde behouden ook voor latere tijden? Lesturgeon verwachtte dit zelf 't allerminste; daarom was hij ook met geen mogelijkheid tot eene volledige uitgave zijner poezij te bewegen, waartoe anders menig dichter zich tegenwoordig maar al te lichtvaardig verleiden laat. Ten aanzien van Lesturgeon valt niet te betwijfelen, dat meer dan één dichtstuk van zijne hand wel verdient in de herinnering teruggeroepen te worden. Dit is de reden, dat Goeverneur en ik, ook om aan den zeer verklaarbaren wensch zijner nagelaten betrekkingen te voldoen, niet aarzelden, uit zijne gedichten eene bloemlezing zamen te stellen, die, naar wij durven hopen, zijn letterkundigen naam geen oneer zal aandoen, hoewel wij niet beweren willen, dat ze enkel meesterstukken bevat.

Voor de strenge beoefening der wetenschap was Lesturgeon niet in de wieg gelegd. Was hij daarom ongevoelig of onverschillig voor de resultaten van wetenschappelijk onderzoek? Integendeel, hij stelde daar 't lewendigste belang in en verrijkte zijne kennis, vooral op 't gebied van vaderlandsche geschiedenis en oudheden, geregeld met al wat er door geleerden ex professo over aan 't licht gebracht werd: getuige ook zijne boekerij, die een schat van allerlei merkwaardige, zeldzame geschriften uit evengenoemde vakken bevat. In 't bijzonder was Drenthe, waar hij bijna zijn geheele leven sleet, met haar heden en verleden het voorwerp zijner bijzondere ingeno-

menheid. 't Griefde hem in zijn binnenste, dat Drenthe onder hare zusterprovincies zoolang als een stiefkind behandeld werd en vele elders ontsloten bronnen van welvaart en verlichting ontberen moest. 't Was daarom voor hem een ware vreugde, toen de langverbeide ure sloeg, dat in Drenthe de spoorweg geopend zou worden. Hij hief in zijn feestzang „aan Drenthe, den 30 April 1870” een juichtoon aan, die in 't harte der Drenthenaren om zijnent- en hunnentwille lang moge blijven weerklinken. Zijne vroegere en latere prozawerken leggen een niet minder sprekende getuigenis af van zijne warme belangstelling in al wat Drenthe betreft. In 1842 lei hij de eerste hand aan: „Drenthe in vluchtige en losse omtrekken geschetst door drie podagristen,” dat, uit 2 deelen bestaande, in 1858 voltooid werd en, had zijn dood het niet verijdeld, herzien en omgewerkt op nieuw in 't licht verschenen ware. Tot deze rubrick behoort zoo al niet rechtstreeks, dan toch zijdelings: „Een drentsch gemeente-assessor met zijne twee neven op reis naar Amsterdam” (2 dln. 1843), waarin de eigenaardigheden van den drentschen volksaard, te midden van allerlei ontmoetingen en avonturen, ons à la Dickens met levendige trekken voor oogen gesteld worden. Van gelijke strekking zijn menige bijdrage van taal- en oudheidkundigen aard in den sedert lang overleden drentschen Volksalmanak, de in 't jaarboekje Erica opgenomen schetsen: „De drentsche scheper” en „De heidebezem;” voorts „Asser despoten” (hoofd-artikels in de Nieuwe drentsche Courant, die Lesturgeon ruim 3 jaren redigeerde), „Zuidenveld en belendende strekken” (in tal van nommers der prov. gron. Courant) en

„Brieven uit den zuidoosthoek van Drenthe” (in de gron. Stadscourant), die alle om hun aantrekkelijken, met geestige invallen gekruiden inhoud met graagte gelezen werden. Ook mogen hier ter plaatse niet verzwegen worden de verhandeling: Menso Alting, de eerste hervormingsprediker van Drenthe (1867) en de Feestrede op 't 2e eeuwfeest van Koevorden's ontzet, met historische aantekeningen (1872), die zich bij de vroeger vermelde dramatische schets „Meindert van der Thijnen” aansluit.

Tot Lesturgeon's letterarbeid behooren nog ten slotte: Bischoff, hoofdzaken uit de gesch. der Chr. Kerk. Naar het hoogd. 1857; Beyschlag, een vroeg ontslapen dienaar van den Heer. Uit het hoogd. 2 dln. 1865, 66; Cherbuliez, Prins Vitale of hoe Tasso krankzinnig werd. Uit het fransch, 1866; Bloemlezing uit de gedichten van J. Vollenhove, met eene levensschets van den dichter, 1866 enz.

Werkeloos heeft dus onze onvergetelijke vriend zijn leven niet doorgebracht. Ook in ruimeren kring zou hij zijne niet gewone talenten met vrucht aan hooge belangen hebben kunnen dienstbaar maken. Maar dit heeft het lot hem niet gegund. Nu de dood zijn levensdraad zoo onverwachts heeft afgesneden en hem uit ons midden weggenomen, zij onze laatste groete aan en over 't graf: *ave pia anima!*

WENSCHEN.

Ach, had eenmaal aan de oevers
Van Kedron of Jordaan,
In Sarons rozenlommer
Mijn wiegjen mogen staan:
Dan had wellicht een dichtsprank
Van Isrels harpenaar
Mijn koude borst doortinteld
Tot tokking van de snaar;
Dan had het zefirzuizen
Mijn bruine wang gekust,
En, sluimerende op rozen,
Me in zoeten slaap gesust;
Dan was, na 't zonnedalen,
In 't middernachtlijk uur,
De hemel mij als tente,
Met goudgestikt azuur;

Dan zou, als balsemdruppen,
 De honig der woestijn
 Mijn dorren mond verkwikken,
 Mijn tong tot laafnis zijn;
 Dan zag mijn oog, o Liban,
 Het glinstren van uw top,
 En Hermons sneeuwvalleien,
 Bethesda's zilverdrop;
 Dan hoorde ik op uw daken,
 Gewijd Jeruzalem!
 Het bruizen van de golven,
 Jehova's heilige stem,
 Die spreekt in 't bladgeritsel,
 In 't woeden van d' orkaan,
 In 't zwijgen van de starren,
 In 't murmlen der Jordaan;
 Dan had ik, aan 't geguichel
 Van boozer teelt vervremd,
 Met onbedwongen vinger
 De gouden harp gestemd;
 Dan zou een wereld knielen
 Bij 't klinken van mijn luit,
 En maakte ik als verwinnaar
 Mij aller ziel ten buit;
 Dan vlocht zich 't palmenloover
 Mijn kruin ter dichterkroon,
 En werd me Davids zetel
 Als eergestoelt geboôn;

Dan zou, waar 's werelds Heiland
 Zijn ziel ten zoen ons gaf,
 Mijn lichaam zalig rusten
 Als in een heilig graf.

Mocht ik uw grond betreden,
 Itaalje, uw vruchtbren tuin,
 Pompeji's roem beweenen,
 Gezeten op haar puin.
 Mocht ik het meer zien schuimen,
 o Napels, aan uw voet,
 En 't zuiderwindje ontvangen
 Als blijden welkomgroet.
 o Stad der zeven heuvelen,
 Mocht ik uw tempeltin
 Zich hemelwaart zien beuren,
 Als 's werelds koningin;
 Of droegen mij uw gondels,
 Venetië, over 't meer,
 En vlijde ik me in de schaduw
 Der tamarinden neêr;
 Of steeg ik op uw bergen,
 En rees ik hemelwaart,
 'k Mat met één blik de wereld,
 Als koning van heel de aard!
 Of glom me in 'tscheemrend duister
 Der zwoele zomernacht

De gloed van d'Etna tegen
 In ongelijkbre pracht,
 En golfd en me in een vuurstroom,
 Van slaafsche kluisters vrij,
 Zijn gloënde lavakolken
 In wilde drift voorbij;
 Of dartelden uw wateren,
 o Paduaansche vloed,
 Of Tibers heilge wellen
 Verkoelende om mijn voet:
 'k Zou bloemen me vergaren
 En vlechten ze om mijn kruin
 En elken voetstap zegenen,
 Italie, in uw tuin.

Helaas! wat brengt ons 'tNoorden
 Uit zijn trezoren aan?
 't Zijn neevlen, walm en dampen
 En dorre wilgeblaân.
 Geen lachjen van het Zuiden
 Speelt om zijn stroef gelaat;
 Geen bloempjen van de lente
 Versiert zijn doodsch gewaad.
 De zee, die klotst en buldert
 Op oever, klif en duin,
 Voert doodsehrik en vernieling
 In d'eertijds vruchtbren tuin.

De morgen rijst uit 't zeenat
 Met maagdelijken lach,
 Met rozentint en goudgloed
 En spelt een blijden dag:
 Daar tijgt een grauwe nevel
 In 't westermeer hervoort
 En slaat een dichten sluier
 Om wat het oog bekoort.
 Zie, 't blinkend westen kleedt zich
 In 't kwijnende lazuur
 En sprenkelt op de wolken
 Een vonk van 'tavondvuur;
 Maar eensklaps zwepen stormen
 In bliksemsnelle vaart,
 Door 't zwartbewolkte luchtruim,
 Vernielende over de aard.
 Dan flonkert aan den hemel
 Geen licht van star of maan,
 En 't roosjen in de gaarde
 Wordt speelbal van d'orkaan.

En toch — schoon niet het Zuiden
 Mij schat of rijkdom breng
 Of 't weelderige Itaalje
 Mij keur van wijnen pleng,
 En toch — schoon niet het Oosten
 Als dichtrenvorst mij groet

En wierook brand' noch offers
 Ter neêr vlije aan mijn voet:
 o Toch blijft voor het Noorden
 Mijn boezem luide slaan
 En wensch ik naar geen eerloof
 Of geurge rozenblaân;
 Want hier, waar storm en golven
 In rusteloozen strijd
 Zich 't rechtsgebied betwisten,
 Is *haar* mijn hart gewijd:
Haar, die mijn jongen schedel
 Met myrten heeft getooid
 En rozen op mijn paden
 En voor mijn schreden strooit;
Haar, die in teedre liefde
 Slechts voor mij gloeit en blaakt,
 En rijker dan een koning
 Mij door heur liefde maakt.
 Vaart henen, gloeiend Zuiden
 En wierooktelend Oost:
 'k Ben zalig, als een glimlach
 Op *hare* wangen bloost.

A F S C H E I D.

'k Verlaat u, lieve, en zoek een oord,
Waar niet uw englenblik me ontmoeten,
Uw lach me niet meer zal begroeten,
Maar waar mij toch uw hart behoort,
Uw min als schutsgodes me omzweven
(Als 't vlindertje in het rozendal)
En mij mijn smarte stelpen zal,
Omdat ik thans u moet begeven.

Ja, worde ik aan uw arm ontvoerd,
'k Weet — en mijn hart zal 't nooit vergeten!
Dat een onbreekbre liefdeketen
Ons teder aan elkander snoert;
Die vat twee zielen innig samen,
Al schei ze tijd en plaats van een,
En blijve, al tijd ik elders heen,
Ook onze harten vast omvamen.

Wel toeft me ginder liefde en min;
Maar aan uw kuische borst gelegen,
Versmaad ik ouderliefde en zegen
Voor 't zaalge van uw blik, vriendin!
Wie eens gestaard heeft in den hemel
En 't heil der engelen genoot,
Verlangt niet meer naar 'taardsche brood,
Noch smacht naar 'swerelds stofgewemel.

Dees zucht nog, meisjes! dan, vaarwel!
Mijn hart — 'theeft u dien eed gezworen —
Blijft eenig, eeuwig u behooren,
By 't wuft en wislend levensspel.
Vaarwel! — Vergeef het vol gemoed,
Dat slechts op zwakken toon u huldigt:
't Is rijker offer u verschuldigd;
Maar 'k weet, gij zijt den jongling goed!

GII.

Vraagt ge van mijn rieten halmen
Zwakke galmen,
Saamgesmeed in harmonij . . .
Slechts één toon ontlucht mijn snaren,
Die weêrklinkt langs veld en baren;
En dat toongeluid zijt gij!

Wat me omgeef bij dag of nachten,
In gedachten
En in droomen om mij zweef:
'k Hoor dien toon rondom me zuchten
In het ruischen van de luchten
Door de groene lindendreef.

In 't gemurmel van het water,
In 't geklater
Van den bergstroom door het woud,
Hoor 'k uw zoeten naam herhalen,
En in elke bloem der dalen
Wordt uw beeld door mij aanschouwd.

Wuiven zwoele zuiderluchten

Mij heur zuchten

En haar geurig' adem aan...

'k Lep in 't geurge van dien wadem

't Koelend tochtjen van uw adem,

Met den schat van 't Oost belaân.

Kom, ELMINE, dat uw vingers

D'echtkrans slingeren,

't Myrteloover om mijn hoofd!

Laat ons de aardsche lust genieten!

Al te ras zien wij vervlieten,

Wat een eeuw van heil belooft.

Kroon de grijsheid mij de haren,

Gaan de jaren

Als een wilde stroom voorbij:

'k Zal nog met verstramde knokkelen

't Koord van 't zilvren speeltuig tokkelen,

En zijn laatste klank zijt gij!

ONSCHULD.

Zaagt gij, als voor bruine huif
't Najaar 't frische groen ging ruilen,
Niet de zachtgebloosde druif
Onder 't dorrend loof verschuilen,
Zwellend van het kostlijk bloed,
Dat, geplengd in gouden schalen,
Schittrend van robijnengloed,
Schuimend opspat in koralen.

Zaagt ge dan, hoe 't luchtig waas
't Goud der rijpe bes bedekte,
En 't als zilver flonkrend gaas
Haar ten kuischen sluier strekte?
Zaagt ge, hoe het purpren vocht
Door dien wasem henen gloeide
En den band te ontworstlen zocht,
Die zijn teedre schel omboeide?

Dat, ELMINE, is ook uw beeld;
Zie, hoe op haar zachte koonen,
Waar de blijde jeugd op speelt,
Vreugde en onschuld samenwonen.
Zie, hoe onder 't schuchtren waas
Wellust op die wang zich zetelt
En er door 't doorzichtig gaas
't Hart met mingeneuchten ketelt.

Maar wie ook met dartle hand
Zich aan 't gruwelfeit moog wagen,
't Waas, waaronder 't minvuur brandt,
Van een reine wang te vagen:
o 'T omsluier steeds uw koon!
't Blijf de zetel van 't genoegten!
Voor wat edel is en schoon
Blijve uw kuische boezem zwoegen!

ROZEN.

Ontsluit niet uw bladen,
Als de uchtendstond gloeit
Met purperen glansen
En 't zefirtjen stoeit;
Ras doven uw geuren,
Ras welken uw kleuren,
Door 't vinnige stralen van 't zonlicht verschroeid.

De windjens, die zweven
Om bloesem en blad,
Ontvoeren begeerig
U 't eêlst van uw schat
En dragen op d' adem
Uw kwistigen wadem,
Die wierook en balsem van 't Oosten bevat.

Omzwachtel uw knopjens
Met zijden fluweel
En kwist niet uw geuren
Aan 't zefirgespeel;
Maar, als weder de avond,
Verkwikkend en lavend,
Zijn schaduw ons brengt in het beukenprieel:

Ontsluit dan uw bloesem,
 Ontplooï dan uw knop
 En beur als vorstinne
 Uw hoofdjen dan op:
 En, om in de dalen
 Dan eenig te pralen,
 Besprenkel de dauw u met zilveren drop.

Want dra zal MARIA,
 In 't feestlijk gewaad,
 Uw stengel verbreken
 Ten bruiloftsieraad.
 Ras zullen haar vingeren
 Uw bloesemdracht slingeren
 Door 't git van heur lokken langs 't blozend gelaat.

Geen bloesems, verdorrend,
 't Verderf reeds ten prooi,
 Zijn maagdelijke lokken
 Ten waardigen tooi;
 't Ontluikende roosjen
 Met purperen bloosjen
 Is waard dat, MARIA, 't uw paden bestrooi!

BLOEMKRANS.

Meisjen, als gij in uw gaard
Bloemen gaat tot kransen binden,
Om die om mijn haar te winden,
Mij ten hoofdsieraad gespaard,
Laten rozen en ranonkelen
In die lieve tuiltjens vonkelen
Met haar vuurgloed van robijn:
Laat de lelie van de dalen
Naast de geurige jasmijn
In heur dos van zilver pralen;
En in smetteloozen glans,
Onder 't groene mos verscholen,
Ook de needrige violen
Prijken in uw bloemenkrans,
En de tulp met trotsche kleuren;
Laat de frische tijm er geuren
En 't versmadede heidekruid
Met de hemelblauwe klokken.
Breng mij ze alle, lieve bruid;
Zet die krans mij op de lokken.
Maar, wat bloem uw hand me bied —
Lieve, geen „vergeet mij niet!”

OP 'T MEER.

MORGEN.

't Scheemrende licht van d' ontwakenden dag
Kleurt nog de kim niet der blauwende hemelen.
Gruauw is het welfsel, geen vriendlijken lach
Zie 'k aan de transen van 't Oosten nog wemelen:
IJlings, melieve, de peluw ontlucht;
Wees niet bevreesd voor het koeltjen van d'uchtend,
Dat er den prang van zijn boeien ontluchtend
Lieflijk in 't groen van de bloemvallei zucht.

Kom op het meer, waar het golfjen nog rust!
Laat ons de zon in heur sponde verrassen,
Eer zij de lippen des horizons kust
En uit de omhelzing verrijst van de plassen.
Luister! het sluimrende golfjen ontwaakt!
Murlend langs grazige beemden en weien,
Ritslend door 't mos van de rozenvalleien,
Noodt het u uit, eer de middag genaakt.

Zie hoe het licht van de starren verkwijnt;
 Meisjen, verstaat ge 't geheim van dat teeken?
 Waar gij in 't schoon van uw eenvoud verschijnt,
 Moet alle glans voor uw glorie verbleeken!
 Ziet ge dien vlammenden vuurgloed in 't Oost,
 Donker als 't purper der veldanemonen?
 't Voelt zich verwonnen, omdat op uw konen
 't Bosjen der jonkheid veel schooner nog bloost.

Dobbrend en wieglend op 't zilvren kristal,
 Waar de gediensstige tochtjens van 't Zuiden
 't Wierook ons brengen der roos van het dal
 En heel den omtrek met geuren doorkruiden:
 Schoone, zeg, kent gij een zoeter geneucht,
 Dan op het meer in een bootjen te varen?...
 Blauw is de hemel en rustig de baren,
 En op uw wangen troont schoonheid en jeugd.

Blanker dan 't dons van de sneeuw witte zwaan,
 Hecht zich de schuimvlok aan plecht en aan steven;
 't Vocht dat er hangt aan de klievende spaan,
 Blijft er in paarlen herschappen aan kleven!
 't Licht dat in 't Oosten zijn zwachtels verbreekt,
 Zweeft als een sluier van zilver op 't water;
 Hoor, hoe de golf in welluidend geklater
 Tot u van minnen en mingenot spreekt.

Minnen, ja minnen — zoolang nog de krans
 't Voorhoofd ons siert van de lachende jonkheid,
 En nog de morgen in jeugdigen glans
 't Goud op ons pad van zijn lach en zijn lonk spreidt:
 Minnen, ja minnen op 't spiegelnde meer,
 Als nog de geuren der lente ons omzweven;
 Minnen behoort aan de jeugd van het leven:
 Gaat ze te loor, — o ze keert nimmer weêr!

MIDDAG.

De uchtend heeft zijn kleed van rozen
 Voor het effen blauw geruild;
 Laat ons, meisjes, minnekozen,
 Op het meer in 't bootjen pozen,
 Eer de dag in 't Westen schuilt.
 Kom, aan 't stadsgewoel ontweken,
 Waar zefir de golfjens kemt,
 Saam van min en liefde spreken,
 Door geen bange zucht ontstemd.

Zeg me, ruischt niet uit de berken
 Aan den oeverzoom van 't meer,
 Langs de rijke rozenperken,
 't Windjen op zijn zijden vlerken
 Als een roepstem tot u neêr?
 „Schoone, volg uws minnaars beden;

't Zonlicht huppelt op de plas:
 IJlings in de boot getreden!
 's Levens middag kwijnt zoo ras."

Klaverbeemd en bloemvalleien,
 Luchtazuur en zonnegloed,
 Zangerige vooglenreien,
 Heuveltop en loovermeien
 Brengen u hun vreugdegroet:
 Ja, door duizend, duizend tongen,
 Zwanger van den geest van 't lied,
 Wordt de bede u toegezongen:
 „Kind der liefde! weifel niet."

Op de blanke wiek gedragen,
 Rept de schalke min zich voort;
 't Bootjen wordt zijn zegewagen.
 Meisjen, waarom 't nu vertragen?
 Hij voert lust en weelde aan boord.
 Hij zal onzen beker mengen,
 Uit de honiggaard gepuurd;
 Hij een band rondom ons strengelen,
 Die de macht des tijds verduurt.

Zoeter dan de wingertvruchten,
 Door de zuiderzon gegloeid,
 Dan het ooft der westerluchten
 Zijn de zoete mingenuchten,

Waar zijn hand van overvloeit.
 Laat ons dobbren, laat ons wiegelen,
 Lip op lippen saamgekleefd;
 In elkanders oog ons spiegelen,
 Waar ons beider ziel in zweeft.

Zie de witte zeilen zwellen,
 Als het Zuid hun dundoek vult;
 Zie hoe vlinders en kapellen
 Fladdrend onze boot verzellen,
 Door het goud der zon verguld:
 't Is een stoet van soudenieren,
 Dartelziek en kommerloos,
 Die de min bij 't hoogtijvieren
 Tot zijn lijfwacht zich verkoos.

Eer nog de avond 't heer der schimmen
 Langs de golven hupplen doet;
 Eer de starren 's hemels kinnen
 In een lange rij beklimmen
 En de maan de velden groet:
 Wil ik, liefste bloem der schoonen,
 U en mij de jonge kruin
 Met een krans van myrten kronen
 Uit der liefde tooveruin.

o Als de uchtend reeds ontvaren
 En gevaagd is van ons hoofd;

Als de krans van rozelaren ,
 Die ons vonkelt op de haren ,
 Reeds heur frischheid ziet geroofd :
 Dan niet om 't gemis aan 't klagen ,
 Niet de vlucht des tijds betreurd :
 Ook de dag zal bloesems dragen ,
 Door een hooger zon gekleurd .

AVOND.

Toen de avond, op omfloersde wiek,
 Aamechtig, moede en sluimerziek
 Op 't zilvren golfjen van het meer
 Als boô des vredes streek ter neêr;
 Toen 't windjen voor het lest in 't woud
 Zich op zijn vlerkjens had betrouwd,
 En nog ter sluips in lisch en riet
 Zijn flauwe zuchtjens hooren liet;
 Toen in het Oosten de avondstar
 In tintlend licht heur zegekar
 Ten omtocht aan den trans beklom,
 En dra een onafzienbre drom
 Van starren, onder haar banier,
 Verrees in 't vonklend strijdpantsier;
 En ginds in 't blauwe veld de maan
 Daarheen dreef, als de zilvren traan
 In 't teederkwijnend oog der bruid;
 Toen elke bloem en ieder kruid

Een outer werd van lof en hulde,
 Welks wierook langzaam opwaart klom
 En 't onbeperkte heiligdom
 Met de edelste aller geuren vulde:
 Toen voer ik, door haar arm omklemd,
 In 't dobbrend bootjen op de baren;
 Ras had heur hand de harp gestemd
 En greep bezielend in de snaren;
 Heur zangtoon ruischte langs het meer,
 En de echo bracht dien heinde en veer:

Droomen van liefde, van licht en van leven,
 Waarom ontvlucht ge mij al te gezwind?
 Waarom mijn slaaplooze sponde begeven,
 Dartel als vlinders en stoeziek als 't kind?
 Och of uw vlucht zich een poos liet verkorten,
 En niet zoo ras mij uw wellust ontvloog!
 Keert, ei keert weder voor 't nastarend oog,
 Om in uw arm me in geneuchten te storten.

Ja, als de sluimer mij daalt op de leden
 En mij het oog met zijn vleugelslag roert,
 Word ik van de aarde in een lusthof van Eden,
 Snel als de vlucht van de stormen gevoerd.
 'k Hoor van alomme het ruischen van snaren;
 Balsem van bloemen en wierook van ooft
 Zalven welriekend de kruin van mijn hoofd,
 Zijgen in druppelen ter neêr op mijn haren.

Doch, wat een heil ook mijn droomen me bieden,
 Eerlang als de uchtend den hemel weêr kleurt,
 Zie ik die schitterende beelden me ontvlieden
 En me aan het rijk der verdichting ontscheurd;
 Maar in uw armen hervind ik mijn Eden,
 En in uw blikken mijn hemel op aard,
 Schooner dan immer mijn droomen verklaard,
 Hemel en toekomst in u hier beneden!

NACHT.

Golfjens rijst niet, golfjens ebt niet,
 Luchte zuiderwindjens, rept niet
 Langs het meer uw wiekgerucht!
 Zie, zij heeft het oog geloken,
 In heur sluier weggedoken,
 Voor den koelen nacht beducht.

Eikgebladert, populieren,
 Rozenstruiken, eglentieren,
 Sust het zuizlen van uw blaân!
 Laat het koor der filomeelen
 Geen verliefde zangen kweelen
 In de groene lindelaan!

Moede en mat van 't spelevaren
 Op de kristallijnen baren,

Is een bonte droomenrij
 Speelziek met haar opgevlogen
 En klapwiekend heengetogen
 Naar het rijk der fantazij.

Kind der liefde! sluimer zachtjens;
 Droom van zoete minnelachjens,
 Door geen bangen schrik gestoord!
 Plooi uw purpren mond tot kusjens!
 Zwelg in duizend, duizend lustjens
 In uw reine ontroering voort!

'k Wil als trouwe wachter waken,
 Dat geen schennis moog genaken,
 Die uw paradijs vernielt;
 Maar u in uw vlucht geleien,
 Dartlend met u spelemeien,
 Wakend aan uw zij geknield.

En als weêr de zon ter kimmen
 Statig uit het meer gaat klimmen
 En ter heerbaan opwaart trekt:
 Zal mijn adem 't koeltjen wezen,
 Uit de schauw der nacht verrezen,
 Dat u uit de sluimring wekt.

ZANGEN.

I.

't Zwerfziek windjen, hupplens moê,
Sloeg de gazen wiekjens toe
En verschool zich in het groen
Van het frissche meiplantsoen.

Luistergraag — als meiskens zijn —
Kwam daar een lief maagdelijn
Luistren in 't gewelfd priëel
Naar 't gezang van filomeel.

't Nachtegaaltjen, moêgekust,
Zong zijn gaaiken in de rust;
't Prees de zaligheid der min
Voor zijn teedre hartvriendin.

't Meisjen ving dat zoet akkoord —
't Minnelied voor 't eerst gehoord —
En, des zoeten mijmrens moê,
Sloeg 't de zijden wimpers toe.

't Windjen — stoutert, die 't verried!
 Had de teedre maagd bespied
 En, zijn schuilhoek straks ontvlucht,
 Bracht het flusjens mij — een zucht.

 II.

't Was uchtend en de kim van 't Oost
 Met tintlend goud gezoomd,
 De wolk met purpergloed omboord;
 Verzilverd scheen 't geboomt.

Daar rees ze van heur leger op
 En zweefde, lichtgeschoeid,
 Naar 't perkjen in haar bloementuin,
 Waar roos en lelie bloeit.

Zij breekt er een van 't steeltjen af,
 En weêr een en nog een;
 Schakeert het wit en 't rood en windt
 Er groen (de hoop?) doorheen.

En die nog sluimren in den knop,
 Begluurt ze lang en stil,
 Alsof zij met haar vriendlijk oog
 Ze doen ontluiken wil.

Toen ging ze heen; en ik ter vlucht
 Bespiedde bloem en blaân,
 En op een nauw ontloken roos
 Glom parelend — een traan.

III.

'k Heb haar naam met kunstig schrift
 In den lindeboom gegrift,
 Waar ze 's avonds zich laat vinden,
 Als de maan het zwerk beklimt,
 En door 't lommer van de linden
 't Zilvren licht der starren glimt.

Las zij op den gladden stam
 Ook 't geheim der minnevlam,
 Die mij 't binnenst heeft ontstoken?
 Ried ze, wie dien naam daar sneed?
 Lieve linde, geef me een teeken,
 Zoo ge gist, dat zij het weet.

Maar — ik heb haar zelf bespied.
 Was zij 't zelve, onwetend, niet,
 Die 't geheim mij heeft verraden?
 Ja, toen zij heur naam daar zag,
 — 'k Gluurde door de dichte bladen —
 Speelde er om heur mond — een lach.

IV.

Het duifjen, moê van 't vliegen,
Streek op haar schouder neêr
En vleide van haar lippen
Om kusjens keer op keer.

En zie, haar mondjen weigert
Die dienst der liefde niet;
Maar kust en neemt de kusjens,
Die 't schalke dier haar biedt.

Daar klapwiekt weêr de vogel,
Den blanken hals ontvlucht,
En drijft op matte vlerken
In 't deinend blauw der lucht.

En eensklaps neêrgestreken,
o Wie bestelde 't dus?
Zet hij zich op mijn schouder
En biedt me — kus op kus.

DROOMEN.

Droomen? Nooit weer in mijn leven

Wil ik aan dat wuft gebroed,

In een koortsig brein gevoed,

Ziel en zucht ten beste geven

Met de rust van mijn gemoed.

'k Zag ze rijzen, 'k zag ze dalen

En, verzeld van spel en lach,

Blinken in de zonnestralen

Van een schoonen voorjaarsdag;

Maar het oogverrukkend wonder

Ging in mist en nachtschauw onder.

Dwaas, wie droomt van eer en glorie,

Van de lofbazuin der faam

En het schittren van zijn naam

In de rolle der historie!

o De tijd raapt alles saam:

De afgrond gaapt die 't zal verslinden;

Niets keert uit die draaikolk weêr.

Wat we vierden, wat we minden
Werpt hij onmeêdoogend neêr;
Wie naar roem en eere jagen
Zullen dorenkronen dragen.

'k Wil in stille boschvalleien,
Waar de tortel 't gaaiken streelt
En zijn huwlijkszangen kweelt,
Mij een bed van rozen spreien,
Voor het oog der aard verheeld.
'k Wil daar van de liefde droomen
Op de borst van wie mij mint,
En, aan 's werelds vloed ontkomen,
Dweepen als 't onnoozel kind:
Nimmer, wat de tijd ook plonder,
Gaaf de droom der liefde te onder.

LIEF DUIFJEN.

Lief duifjen in mijn ark, die drijft op 's werelds vloed,
Wat blinkt uw vlerkjen in den vollen middaggloed,

Het zilver van uw hals, de paarlen op uw schachtjens;
Wat ruischt uw zoete stem liefstalig door het woud,
Als ge aan mijn zij gevlijd van liefde en minnen kout
En 't volle hartje ontlast in teedre minneklachtjens.

Lief duifjen in mijn ark, gij bracht er zegen in!

Uw ademtocht is liefde, uw zieltjen louter min,

Uw hartjen vlamvend vuur, van enkel teêrheid gloeiend;
Uw lachje een englengroet uit reiner sfeer gebracht;
Uw oog mijn zon bij dag, mijn maanlicht in den nacht,
En hemel mijner ziel, van zegen overvloeiend.

Lief duifjen in mijn ark, wel huilt en kookt het meer

En stort op beemd en veld zijn zwarten stortvloed neêr:

Maar, o wat deert het ons als we in ons kluisjen schuilen,
Waar liefde ons leger spreidt en huislijke eendracht woont!
Had mij de gril van 't lot tot vorst van de aard gekroond,
'k Zou voor één lach van u mijn staf en kroon verruilen.

WEEMOED.

Hoe, geen lach zweeft om uw lippen
Als een blijde vlinder rond?
Droefheid waart er om de tippen
Van uw purpren rozenmond?
Kind der liefde, mag ik weten,
Wat uw zieltjen heeft onthutst
En zich straffeloos vermeten
U te storen in uw rust?

'k Wil u in mijn armen prangen,
Als een vijand u belaagt
En het blosjen van uw wangen
Onbedacht te schenden waagt:
'k Grijp voor u naar schild en wapen,
Als de wulpschheid mocht bestaan
Aan de glorie van uw slapen
Roekeloos de hand te slaan.

Of wellicht.... maar durf ik gissen
 Waar uw weemoed uit ontspruit,
 Vorscheen naar geheimenissen,
 Als ge uw hartjen voor mij sluit?
 Lieve, toch! wat verft uw konen
 Met het sneeuw van 't wintertij,
 Waar de purpren anemonen
 Eerst zich schaarden rij aan rij!

Stel die zuchtjens uit; uw dagen
 Mogen in geen bang verdriet
 Henenvlieden; somber klagen
 Past aan jeugd en schoonheid niet!
 Laat de bange zorgen varen,
 Tot de zon uws levens zinkt
 En er om de ontsnoerde haren
 't Zilver van de grijsheid blinkt.

Maar — dat blosjen? Hoe, gij lacht weêr?
 'k Zie de rozen weêr ontwaakt,
 En uw mondje ontstijgt geen klacht meer,
 En uw boezem hijgt en blaakt.
 o Het minnegoodjen heeft u
 't Zieltjen in zijn strik verward!
 Elke zenuw trilt en beeft u
 Van die zoete minnesmart.

Daarom dekte 't floers uw oogjens

Met zijn zijden loofgordijn?

Daarom streekt ge uw wenkbrauwboogjens

En verschoot uw wangsatiijn?...

Eerlang is die wond genezen

En uw weemoed weggevaagd,

Als ik 't windeken mag wezen,

Dat die duistre wolk verjaagt.

POËZY.

'k Stond in den droom aan 't klippig strand
Van 't ongetemde meer,
Mijn oog zag slechts de tent der lucht
En golven heinde en veer.

Daar zweeft een zuiderwindjen aan
Op ongeziene wiek,
En 't klinkt welluidend mij in 't oor,
Als hemelsch harpmuziek:

„Schiet aan het blinkend vleuglenpaar!
Kom, jongling, kom met mij!
Ik voer u op naar hooger sfeer,
Naar 't rijk der melodij.

„Daar toeft u leven, liefde en lust;
Daar knelt geen ketenprang;
Daar sluimert ge in op 't rozenbed
Bij geuren en gezang.

„Laat varen aardsche lust en vreugd;
Ginds toeft de poëzij;
Hier wacht u hoon en pijn en smart;
Kom, jongling, kom met mij.”

W E E L D E.

I.

Beur uit den schoot der golven,
o Zon, uw gulden kruin!
Strooi gouden sprenklen om u
Op heuvel, bosch en tuin.
Beklim uw vlamkarosse,
Bestijg uw flikkrend spoor,
En ga de morgensterre
U op uw omtocht voor!
Laat eerst Aurora's vingeren,
Gedoopt in rozenbloed,
Der heemlen poort ontsluiten
Ter uitgang voor uw voet.
Heur hand moet bloemen strooien
Aan 't grauwend firmament
En 't blauw gordijn ontrollen
Der hooge hemeltent.
De golfslag lig te rusten
Totdat ge 't zwerk betreedt;

Geen wind beroer het loover
 Noch strijk langs 't grastapeet;
 De schelle filomeele
 Verstom heur minneklacht;
 En stilte heersche alomme,
 Als in het diepst der nacht!
 Maar als ge, uw koets ontvloden,
 Uw kruin ten hemel beurt
 En de eerste straal uws lichtgloeds
 Den grauwen voorhang scheurt:
 Laat dan de bloem haar geuren
 Als eersten morgengroet
 Doen stijgen uit heur kelken,
 U, koning, in 't gemoet!
 Laat dan de golf ontwaken
 En ruischen op het meer,
 En zij heur zoet gemurmél
 Een lofzang u ter eer!
 Laat dan de koeltjens wapperen
 Door woud en akkerland
 En u verkoeling brengen
 En hulde en offerand!
 Laat dan de vooglenkoren
 Hun wildzang tot uw lof
 Doen galmen in de bosschen,
 In beemd, vallei en hof!
 Ons hart zwijmt van een weelde,
 Als de aarde zelden biedt,

En zegt in geestdrift Amen
Op 't heerlijk scheppingslied.

II.

Wanneer de vriendlijke uchtend
Zijn zilvren druppelen strooit
En 't bloempjen in de velden
Zich met die paarden tooit;
Wanneer in de elzenstruiken
De vogel lustig tiert
En 't hooge feest der lente
Met zang en liedren viert;
Als 't zonlicht op de velden
Zijn gulden glansen spreidt
En weêr de tranen opdroogt,
Die de uchtend heeft geschreid;
Als 't bietjen langs de bloemen
Zijn gazen vlerkjens rept
En uit de teedre kelken
Den zoeten honig lept;
Wanneer in 't zilvren beekjen
Het dartel vischjen krielt,
Ontwaakt tot nieuw genieten,
Van levenslust bezielde;
Wanneer de nijvre zwaluw
Zich 't leemen nestjen bouwt,

En 't vinkjen in de hagen
 Verliefd zijn bruiloft houdt;
 Wanneer de lente ontwaakt is
 En zich het voorhoofd siert
 Met de eersteling der bloemen
 Die in haar gaarde tiert:
 Dan buiten in het vrije,
 In 't onbeperkt gebied
 Den Heere hulde te offeren
 In harpgeklank en lied,
 En op de knie gebogen
 Hem, die in 't blinkend licht
 Zich boven star en wolken
 Een zetel heeft gesticht,
 Hem lof en eer te stamelen
 In 't sprakeloos akkoord,
 In 't lied dat op de lippen
 Van enkel eerbied smoort...
 Waar is, waar is een weelde,
 Die zoo het hart vervoert
 En ieder zenuw prikkelt
 En heel de ziel ontroert?

 III.

Voor mij, voor mij die weelde!
 Voor mij die poëzij!

Die klank der reuzenharpe,
 Die zichtbre melodij!
 'k Wil me in het purper baden,
 In 't vlamvend outervuur,
 Dat opdaagt uit het Oosten
 In 't prachtig morgenuur!
 'k Wil op de zilvren wolken,
 In 't kalme blauw der lucht
 Een hoogen zetel stichten,
 Aan lager kring ontvlucht.
 'k Wil als de morgenstarre
 Heraut zijn van dien gloed,
 Die de aard van louter weelde
 En wellust hijgen doet.
 'k Wil op het fladdrend windjen,
 Als luchte zegekar,
 Door heel de schepping snellen
 En zweven heinde en ver
 Door bosschen en valleien,
 Langs klaverveld en stroom,
 En 's avonds nederstrijken
 Ter rust aan 's beekjens zoom.
 'k Wil daar de filomeele
 Beluistren en heur klacht
 Zal mij ten slaapzang wezen
 Bij de aankomst van den nacht.
 'k Wil me in den kerk verschuilen
 Der frissche violier,

Of in de zwachtels duiken
Van roos en eglentier,
Om, als de dagvorstinne
Haar zilvren koets ontlucht,
Als wierook op te stijgen
Naar 't hoog gewelf der lucht...
o Is voor mij die weelde,
Waarbij al 't heil der aard
Als schaduw weg moet kwijnen,
Is die voor mij bewaard?

PREUTSCHE LIZE.

Nimmer ja en altijd neen!
Lize, zult ge u nooit beraden,
En hun eeden en gebeën
Altijd even norsch versmaden?
Is het niet de zesde scheen,
Die zich aan uw luimen blauw stiet?
Niet de zesde, dien ge in 't nauw liet,
Toen ge wreevlig zeldet: neen?
Lize! zeg, waar moet het heen?

Altijd neen en nimmer ja?
Lacht u dan geen zoetheid tegen
In de omhelzing van een gâ,
Huwlijksheil noch moederzegen?
Wilt gij eenzaam en alleen,
Hooggevierd door wie u minnen,
Altijd even trotsch van zinnen,
't Doornig levenspad betreên,
Met uw eigen luim tevreên?

Nimmer ja en altijd neen!
 Tweemaal zes en nog eens zeven...
 Denk, de jonkheid vliegt daarheen;
 Eens maar bloeit de Mei van 't leven.
 Als het groene loover dort,
 Heeft de liefde lied noch zangen;
 Niets meer ketelt heur verlangen,
 Als de wind door de olmen snort
 En 't op d' akker najaar wordt.

Altijd neen en nimmer ja!
 Zou dan 't blaadjen nimmer keeren?
 Vindt er niet wel één gena,
 Één die weet te triomfeeren?
 Zou er niet uit noord of zuid
 Één uw fieren geest verwinnen,
 Die den slag heeft van beminnen
 En u — eer hij 't u beduidt, —
 Met zich meêvoert als zijn bruid?...

Nimmer ja en altijd neen!
 Hoe, gij bloost? Wat zei de kwant u?
 Spraakt gij ginds hem niet alleen?
 Geeft gij eindelijk hem uw hand nu?
 Zou, wanneer het klappen kon,
 't Boschjen 't zoet geheim verheelen,
 Wat de schalk u wist te ontstelen,

(Of hij eerst een list verzon?)
Dat hij daar uw hartjen won?

Altijd neen en nimmer ja!
'k Wed, eer 't voorjaar is verstreken,
Vindt de min bij u gena,
Hij verhooring van zijn smeeken.
De echte Jozef nu verscheen,
Die de kroon van allen spande!
'k Wed, eer 't wintert in den lande,
Zie ik u naar 't outer treên,
En gij zegt niet langer neen!

SPELEVAREN.

OP 'T IJ.

Of niet de lustige zuchtjens van 't Zuiden
't Zeiltjen doen zwellen der boot die ons draagt;
Of niet de geur van welriekende kruiden
Ons van het land te gemoet zweve, o maagd!
Of in de verte geen bergen de kruinen
Moedig verheffen in 't blauw van de lucht
En er geen wingerts den oever omtuinen,
't Harte verlokkend door 't goud van hun vrucht:
Toch is het zoet op uw baren,
IJstroom! al schommelend te varen.

Of er geen woud van olijf en citroenen
Lieflijke schaduw verbreide aan de kust,
En geen priëlen van rozen ze omgroenen,
Die in hun lommer ons nooden ter rust;
Of niet de glooiing van zachte valleien,
Met het bekoorlijkst gebloemt geborduurd,

Lachend ons lokt er een leger te spreien,
 Niet door het oog van verspieters begluurd:
 Toch is het zoet op uw baren
 Wieglend in 't bootjen te varen.

Of er de hemel niet dauw van genuchten,
 En er het jaar niet bij rozen ontwaak;
 Of niet de lichtgloed van oostersche luchten
 's Morgens en 's avonds aan 't uitspansel blaak;
 Of er het oor geen fonteinen hoor klateren,
 En mandolijn noch guitar ons verras;
 Of er geen echo's de dreven doorschateren,
 Nymf noch Najade in uw waterkom plas:
 Toch is het zoet op uw baren
 Kussend en kozend te varen.

Of er geen bergen uw stranden begevelen;
 Of er geen Etna de kinnen bepaal;
 Of u de zomer in dampen en nevelen,
 Land mijner vaadren! zijn schatting betaal;
 Of ook de golven uw bodem belagen,
 Gram op de buit, die ge haar hebt ontscheurd;
 Of gij de glorie van vroegere dagen
 Nog als rouwdragende weduw betreurt:
 Toch, pronkjuweel van Europe,
 Blijft ge mijn liefde en mijn hope!

BLOEMEN

EN

HARTEN.

Wordt eens het bloempjen geplukt van zijn steel,
Laat er geen traan om uw wangen besproeien!
Straks doet de Mei weêr in gaarde en priëel
Duizende bloemen en schooner nog bloeien.

Breekt er een harte, dat hooploos bemint
En zich een afgod van lucht had verkoren,
Klaag dan en treur dan! De liefde hervindt
Nimmer op aarde wat ze eens heeft verloren.

MANESCHIJN.

Wolkloos is de azuren hemel;
't blonde goud van 't kroost der nacht
Flikkert in miljoenen zonnen,
als eens konings staatsiepracht.
Als een breede gordel slingert
zich door 't zwerk een zilvren band,
Die de kreits der beide polen
in zijn golving overspant.
Statig rijst de maan ter kimmen
en heur zachte flikkerglans
Straalt om heuveltop en loover
als een zilvren bruiloftskrans.
Over de akkers, op de tuinen,
op de golfjens van het meer
Daalt, gelijk een gazen sluier,
't floers der avondschaaduw neêr.
't Luistert alles, weggezonden
in een zoet en rein genot,
En 't verneemt alom de stemme
van een nimmer sluimrend God.

Hoor! de maan vertelt het fluistrend
 aan het vonklend starrenheer,
 En de starren aan de heuveln,
 en de duinen aan het meer;
 En het golfjen aan het bloempjen,
 dat er aan den oever bloeit,
 En de bloem weêr aan den vlinder,
 die er om heur kelkjen stoeit.
 't Is één lofzang, 't is één hymne,
 't is één vloed van melodij,
 Hemelval der engelscharen,
 psalmgejuich der cherubsrij.
 Aarde, schenk gewillige ooren
 aan dit bruischend scheppingslied;
 Oceaan, bedwing de golven
 van uw onbeperkt gebied;
 Luister naar den galm der snaren,
 door dien hoogen geest geroerd;
 Zijg in biddende aandacht neder,
 in verrukking weggevoerd;
 En gij, kroost van stof en assche,
 brooze telg uit hooger stam,
 Zij uw hart een gloeiend outer,
 heel uw ziel een offervlam,
 Die naar boven statig opstijgt,
 waar de Heer in vlekloos licht
 Allen aardsehen luister dof straalt
 door den glans van zijn gezicht.

POËZY.

A A N * * *

U is ze meer dan galm die wegsterft in de lucht,
De zoete poëzy, die bloem uit Edens dreven;
Ze is u de fiere boom van nooitverwelkend leven,
Die 't oog bekoort en 't hart vergast op gouden vrucht.

o Gij verstaat den zin dier lichaamlooze zucht
Aan 't diepst van 't hart ontwelt, in klanken weergegeven,
Wanneer de vingren als in vlugge zefirvlucht
Bezielend langs de snaar van 't zangrig speeltuig zweven.

Dan geeft ge uw zieltjen prijs, verloren in 't geluid,
Dat beurtlings daalt en klimt, dat argloos schertst en dartelt,
Dat tranen opdiept of aan 't hart een weelde ontsluit,
Die nu den boezem schokt en dan weêr roert of martelt.
U is de poëzy meer dan een flauwe klacht,
Maar blijde boodschap van den Heer aan de aard gebracht.

VROUWENLOF.

Wie voor den krijgsheld kransen vlecht
En ze om zijn fieren schedel hecht,

Wanneer hij hoog in eer verheven,
Weêr huiswaart uit het strijdperk keert
En vorsten, door zijn zwaard verneêrd,

Als slaven op zijn wenk doet beven:
Wie ooit de schelle loftrompet

Laat klinken voor de krijgsvictorie,
En de eeuwige eerekroon der glorie
Op 's krijgsmans heldenslapen zet:

Niet hem, niet hem behoort die krans;
Het vonklen van heur zonneglans
Schuilt weg in 't overneevlend duister
Van 't bloed, dat eens zijn hand vergoot;
De bleeke lijkkleur van den dood

Beschaduw't 's helden morgenluister:
Niet hem, die blakende van moed

En aan de spits van 't heer getreden,
 De zege heenzendt voor zijn schreden
 En alles voor zich vluchten doet.

Maar u alleen, die op deze aard
 Als rozen in een bloemenggaard

Te pronken staat met frissche kleuren;
 Die om u heen den kreits der lucht
 Met walm van speerij bevrucht,
 Bezwangert met een stroom van geuren:
 Maar u, die niet aan 't wild gewoel

U prijs geeft van een wufte wereld,
 U, met een hooger glans bepereld,
 U, priesteressen van 't gevoel:

U, vrouwen, in wier teedre ziel
 Een sprankel van den lichtgloed viel
 Van 't paradijs der eerstgeboornen;
 U, die naar beter vaderland
 Den man wilt leiden aan uw hand

Langs 't pad van distelen en doornen,
 U, vrouwen, zij mijn groet gebracht;
 Wie toch dan gij is waard te ontvangen
 De hulde, de eer, de lofgezangen,
 Orions in den levensnacht!

Zie, 't kind door de oudren lang verbeid
 Treedt in 't gewaad der sterflijkheid;

Zijn welkomgroet is klaaglijk kermen;
 Zijn eerste kreet een kreet van pijn:
 Wie zal zijn eerste voedster zijn,
 Wie, wie zich zijner nu ontfermen?
 De vrouw! Dat is heur zoetste plicht,
 Dat zij den zuigling liefdrijk koestert
 En hem, aan volle borst gevoedsterd,
 Den lach der vreugd roept op 't gezicht.

Verrijs met rozen in den mond,
 In goud gehulde morgenstond,
 Ontsluit der zon de gulden poorte!
 Uw aanblik treft of roert mij niet,
 Wanneer mijn oog een moeder ziet,
 Die, van de stonde der geboorte
 Tot waar het graf zijn offer vraagt,
 Haar zorgen aan haar panden wijden
 En waken, bidden blijft en strijden,
 Ja 't leven voor haar kindren waagt.

Verrijs in onverdoofbren gloor,
 Beklim uw vlammeend hemelspoor,
 o Zon, aan de overwelfde bogen;
 Uw weg leidt heen naar 't Westertzout,
 Gij ziet weldra uw deinend goud
 Met schuim en neevlen overtoegen;
 Maar, moeders! neen, uw teedre hand
 Blijft hooger licht voor ons ontsteken;

Uw taak is 't burgers op te kweken
 Voor 't hooger, 't hemelsch vaderland.

En gij, die nog in spel en dans,
 Getooid met jonkheids rozenkrans,
 Daar huppelt door de bloemendreven,
 Gij maagden, die met scherts en lach
 Den sombren koude' Octoberdag
 Vervrolijkt van het wisslend leven,
 Die zorg en kommer kent noch telt,
 Maar, zwevende als op vlugge wicken,
 Reeds bij het eerste morgenkrieken
 De vlinders in hun vlucht verzelt;

Gij maagden, die steeds bloem en kruid
 U vrolijk zamelt als uw buit,
 Om 's jonglings hoofd daarmee te sieren;
 Gij, die zijn hartsgeheim verstaat,
 Maar nooit uw boezemzucht verraaft
 En spot drijft met zijn liefdevieren:
 Wat zou, wat zou deze aarde zijn,
 Zoo niet uw lach hier rozen teelde
 Van ongekende zieleweelde?
 Helaas, een dorre rampwoestijn!

Wat mengt uw hand niet zoet geneucht,
 Wat kweekt gij niet al lust en vreugd,
 Wat stelt gij niet al zielewonden,

Waar ge, in het prangend noodgetij,
 Met troost en zalvende artsenij
 De zieken opzoekt aan hun sponden!
 Wat strooit gij niet al weldaen uit,
 Wanneer de winter 't woud ontbladert
 En gij als heilige engelen nadert
 En de armoe in heur woede stuit!

Neen, niet vergeefs zal ooit een traan
 In 't oog van 't arme weesjen staan;
 Gij maagden, voelt u 't hart benepen:
 Straks is des wichtjens leed gestild...
 Gij, die zoo gaarne redden wilt,
 Hebt reeds des hemels wenk begrepen.
 Uw schat staat open voor het wicht;
 Zijn nood is door uw hulp bestreden,
 En de arme zendt zijn dankbre beden
 Naar God, — het oog op u gericht.

o Waar gij door uw reine min,
 Door zacht- en teederheid van zin,
 't Gemoed des jongelings verengelt
 En op zijn kronklend levenspad
 Het zoetst en edelst van uw schat
 Weldadig in zijn beker mengelt,
 Of, als de zorg zijn voorhoofd plooit,
 Hem door uw lachend vriendlijk wezen

Laat in een open hemel lezen,
Die al zijn somberheid verstrooit;

Waar gij voor hem van liefde blaakt,
Hem 't eigen huis ten Eden maakt,
Dat al zijn wenschen houdt besloten,
Terwijl ge in stille zedigheid
De schoonste bloemen om hem spreidt
En engelen hebt tot dischgenooten,
En hij, als uit een ver verschiet,
De droomen van zijn jonglingsjaren
In werkelijkheid zich openbaren
En om zich heen herleven ziet;

Waar zoo die trouwe liefde viel
En op haar outer ziel met ziel
Tot éénen vuurgloed smolt te zamen,
Daar klonk voorwaar van 's hemels tin,
Als zegen op 't verbond der min,
Der hooge geesten driewerf Amen:
Het Amen, hun door God geleerd,
Die, zelf de liefde, dáár wil wonen,
Waar 't zij in hutten of op tronen
De liefde als koningin regeert.

Maar luider nog vertel de faam,
o Vrouwen, wijd en zijd uw naam

En rijker krans zij u gevlochten,
 Als gij die zusters evenaart,
 Die ook nog buiten eigen haard
 Een akker voor haar liefde zochten,
 Als gij, staâg wekend met uw tijd,
 Ook die u vreemd zijn naar den vleesche,
 't Zij kranke of weeuw of arme weeze
 Om 's Heeren wil uw zorgen wijdt;

Als gij, uit liefde tot den Heer,
 Ook moeder zijn wilt voor nog meer
 Dan die gij zoogt aan eigen spenen:
 Tabithaas in de schaamle hut,
 Waar de armoe 't harde stroobed schudt
 En bittre tranen zit te weenen,
 Als gij, terwijl u niemand ziet,
 In avondschauw en mist verscholen,
 Uw schreên richt naar die jammerholen
 En zelve er brood en kleedren biedt;

Of zoo gij, vol van 's Heeren geest,
 Voor eigen welzijn onbevreesd
 En met een moedig zelfverzaken,
 Ter woning, waar de pestsmet woedt,
 Ook ongeroepen henenspoedt,
 Om aan der kranken spond te waken,
 Vrijwillig daar u dienstbaar stelt
 Met al uw tijd, geduld en krachten,

Om 's lijdens pijnen te verzachten,
 Als of 't uw eigen kindren geldt.

Ja luider lof nog komt u toe,
 Die, nimmer 't christlijk weldoen moê,
 Ook zusters ziet in die verdwaalden,
 Wier deugd te zwak tot weêrstand bleek
 En voor verboden lust bezweek,
 Maar met hare eer 't genot betaalden;
 Die ook uw vleesch eert en uw bloed
 In haar die achter kerkerdeuren
 't Verlies der vrijheid moet betreuren
 En voor hare euvel daden boet;

Die, met derzulken lot begaan,
 Ook meer nog dan een enklen traan
 Van deernis om heur val wilt weenen,
 Die haar, ofschoon bevlekt met schand,
 Voorkomend ook de zusterhand
 Tot opstaan uit haar val gaat leenen,
 Die tot haar van den Christus spreekt
 En van te bidden en vermanen
 Niet aflat, eer gij met uw tranen
 Haar 't stugge hart tot oedmoed breekt...

Gewis, zoolang de rijke kroon
 Van eeuwig, onverderflijk schoon
 U prijkt op de onverbleekte haren,

En gij uw liefde tot den Heer
Als 't schoonste sieraad, de edelste eer
Blijft in het vrome hart bewaren,
Zoolang zal wie in Neerland leeft
Geen klacht om zijn verderf doen hooren;
Want nimmer gaat een volk verloren,
Zoolang 't nog christenvrouwen heeft.

HOOP EN LIEFDE.

De hoop zwierf troostloos rond op aard
En zocht, helaas, vergeefs een steê,
Waar zij het hoofd vermoeid, bezwaard
Ter rust lei na een dag van wee.

Was er dan nergens voor heur smart
Een zachte peluw toeberaid?
Geen van meêdoogen kloppend hart,
Dat om des naasten jammer schreit?

Nog zoekt zij rond, nog wacht ze en bidt;
Daar opent haar de liefde een kluis,
Die zelve in armoe nederzit
En diep gebukt gaat onder 't kruis.

„Vergeet u de aard, — de hemel niet;
Die kent de zijnen en verhoort
De klaagstem, die hun mond ontvliet
En door den aardschen mistwalm boort.

„Kom in mijn kluis; straks wenkt de dood;
Wij stijgen op naar 's Vaders troon,

Waar ons in 't eeuwig morgenrood
De zegepalm wordt aangeboón.

„Straks roept der englen lofgeschal
Ons naar het rijk van vrede en licht,
Waar dood noch graf meer heerschen zal
En ieder aardsche nevel zwicht.

„Geen weeklacht meer! De strijd ga voor!
De hemel is het land der rust.
Heil u en mij; de dag breekt door:
Dra zijn wij aan de gindsche kust.

„De dorenkrans die hier u prangt
Wordt daar een kroon van starreglans;
De traan die aan uw wimper hangt
Een parel aan uw zegekrans.

„Onze offers hier beneên gebracht
Is zaad voor de eeuwigheid gezaaid,
Dat na 't doorwaken van dees nacht
Met volle garven wordt gemaaid.

„Kom, op den weg van smaad en kruis
Gaat Jezus, onze Heiland, voor.
Hoort gij der englen wiekgezuiz?
Triumf! onze uchtendstond breekt door.”

AAN NEDERLAND.

Wij zijn de grootheid afgestorven,
In strijd bij strijd door 't voorgeslacht
Op 's Kastiljaners overmacht
Ten prijs van stroomen bloeds verworven.
Niet meer weêrklinkt van strand tot strand
De aloude naam van Nederland,
Gevierd, gevreesd en aangebeden;
De tijd verzwolg die faam — en thans
Rest ons niets dan de schemerglans
Van een in daden rijk voorleden.

Helaas! een gouden eeuw verging er,
En wie, wie draagt daarvan de schuld?
De lotsbestemming was vervuld,
Haar voorgeschreven door Gods vinger.
Flauw schemert nog het rijk voorleên
Door 't koninklijke purper heen,
Nu onze schoudren omgehangen.

't Is armoe, wie de weelde heugt,
 Toen ze in de volle kracht der jeugd
 Nog aller hulde mocht ontvangen.

't Is niets dan spiegling aan de zoomen
 Van 't slaaprig West, wanneer de zon,
 Vorstin des dags, der lichten bron,
 Haar toorts bluscht in de zilte stroomen.

't Is flikkring slechts van hooger gloed,
 Die leven schept noch leven voedt,
 Maar machtloos wegwijnt in zich zelve;
 Weërkaatsing van een luid gerucht,
 Wegstervende in een stroom van lucht;
 Een klank uit holle grafgewelven.

o Bron van klachten zonder ende!
 Eens aan de borst des roems gezoogd
 En tot een trap van eer verhoogd,
 Als schaars een volk der oudheid kende;
 Eens veler volkeren voogdes,
 Nu — deerniswaarde lijderes
 Aan 't nawee der gepleegde zonden;
 Verminkte reus, te trotsch van ziel
 Nog, om te erkennen dat hij viel,
 Geledebraakt door tal van wonden.

Wat zullen wij nu? 't Oog geslagen
 Op de eeuw van grootheid, die verdween,

Met rouwmisbaar en droef gesteen
 Om wat voorbijging klaaglijk klagen?
 Den schat begraven die ons bleef,
 Zoodat hij winst noch rente geef,
 En 't overschot van kracht verspillen,
 Verkankerd in een trage rust,
 Of bij den zwijmelkelk der lust
 't Verderf nog meer verhaasten willen?

't Kan niet uw wensch zijn, die bevroeden,
 Dat Neêrland krank ligt — zonder baat,
 Tenzij de kunst het wortlend kwaad
 Te keeren weet in 't vreeslijk woeden.
 Neen, niet de handen in den schoot,
 Kleinmoedig aan een laffen dood
 De roem geofferd van 't voorleden,
 Maar rap van leên, verjongd van kracht,
 Gelijk ons zalig voorgeslacht
 Gewerkt, gestreden en gebeden!

Wat baat het op den roem te teeren,
 Dien zich der vaadren arm bevocht?
 Voor stroomen edel bloed gekocht,
 Zal hij 't verderf niet van ons keeren.
 Hun grootheid, hoe gevierd ze zij,
 Rechtaardigt niet den waan, dat wij
 Nu op hun lauwren rusten mogen,
 Zoo wij, van d' eigen gloed doorblaakt,

Die hen tot helden heeft gemaakt,
Hun voorbeeld niet te volgen pogen.

Wat waren zij, die wij vergoden?
Heroën uit de fabeleeuw?
o Walgingwekkend lofgeschreeuw,
Dat zóó de faam verguist dier dooden!
Neen, menschen waren 't van ons bloed,
Vleesch als ons vleesch, geteeld, gevoed
Op d' eigen bodem, die ons teelde;
Maar frisch en kloek, maar vroom en vrij,
In 't vuur gehard; — en niet als wij
Slaapdronken van den roes der weelde.

Dat waren zij! Wij kunnen 't worden;
Dat slechts hun geest in ons herleef,
Hun voorbeeld ons een spoorslag geef,
Om moedig 't wapen aan te gorden:
Het wapen, niet uit dorst naar bloed,
Niet uit baldadige' overmoed
Op ras verganklijke eereloooveren!
Maar om in onverflauwden strijd
Op 't alvermogen van den tijd
Een beter erfgoed te veroveren:

Een erfgoed, dat geen dieven rooven,
Geen roest bevekt, geen mot verteert,

Dat met ons van deze aarde keert
 Bij onzen heengang naar hierboven.
 Deugd, godsvrucht, ware christenzin,
 Geloof des harten, broedermin,
 't Uit Christus zelf geboren leven,
 Door hem geheiligd en gevoed,
 Die 't zwaard met zegen zalven moet
 En wasdom aan het zaadjen geven.

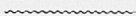
Ja Christus leve door 't geloove
 In 't hart des volks in geest en kracht!
 Waar hij niet woont, is tastbre nacht
 En vruchtloos wat men zwoege en slove.
 Slechts onder zijne heerschappij
 Wordt Neêrland waarlijk groot en vrij
 En zal 't in nieuwen luister prijken;
 Slechts waar zijn geest is uitgestort,
 Hij aller keuze en liefde wordt,
 Zal doodslaap en versterving wijken.

Vernieuwing! 't Moest het doelwit wezen,
 Door allen ijvrig nagejaagd;
 Geen zaad dat schooner vruchten draagt,
 Als 't eens op d' akker is verzezen.
 Vernieuwing — ja naar Christus' beeld,
 Die uit zijn volheid mededeelt
 Wat onzer zwakheid moge ontbreken,

Moed, wijsheid, veerkracht, leven, licht,
Aan wie zich biddend tot hem richt
En 't in geloof van hem blijft smeeken.

o Blijde dag der weêrgeboorte,
Uur der verjonging van mijn volk!
Spelt ras de lichtende uchtendwolk
Uw opgangsgloed aan de oosterpoorte?
Geheng 't in uwe ontferming, Heer!
Dat uit dees nachtwoak weldra weêr
's Lands welvaart blinkend op moog dagen.
Spaar ons de smart, verhoe de schand,
Dat we om 't geliefde vaderland
Nog eens weer 't rouwkleed moeten dragen.

1845.

EERSTE SCHOOLGANG.

„Morgen, morgen zal het wezen!

Eerste schoolgang — wat een feest!

Leeren spellen, leeren lezen...

Was het maar al nacht geweest!”

Hoe, gij juicht en kunt nauw wachten,

Dat de dag van morgen daagt?

't Uurglas schijnt naar uw gedachten

In zijn loop te zijn vertraagd.

Kunt ge 't langer niet verduren

In uws vaders needrig huis?

Werden 't sombre kerkermuren

Of te stille pelgrimskluis?

Kan 't uw geest niet meer verblijden,

Om in 't hoekjen van den haard

Heel de wereld rond te rijden
 Met uws vaders knie tot paard?

Mist zijn hof reeds tot uw spelen
 d' Omvang, dien uwe eerzucht vroeg?
 Vindt ge voor uw luchtkasteelen
 Daar geen ruimte meer genoeg?

Juicht gij? Hoe ook zoudt ge gissen,
 Of 't mij pijn aan 't harte doet,
 Dat 'k u uit mijn bijzijn missen
 En aan vreemden afstaan moet.

Och, tot heden toe behoorde
 Heel uw aanzijn mij alleen,
 En geen vreemde hand verstoorde,
 Wat Gods liefde vloecht tot één.

Al die lieve aanvalligheden
 Van uw kinderlijken geest
 Mocht ge alleen aan mij besteden,
 Zijn alleen voor mij geweest.

En ge waart in vaders woning,
 Zorgloos spelend aan zijn kniën,
 Rijker dan de rijkste koning,
 En — gelukkig bovendien.

Als een droombeeld weggedreven,
 Aan het schimmenrijk ten buit,
 Is 't voorbij, nu van uw leven
 't Nieuwe tijdperk zich ontsluit.

Blijft ge ook vaders uitverkoren,
 Toch zult gij voortaan niet meer
 Hem geheel alleen behooren,
 Als in 't kommerloos weleer.

Tusschen 't huis waar gij mocht spelen
 En de groote maatschappij
 Moet ge straks uw hart verdeelen:
 't Enkel spelen is voorbij!

Maar uw vader wil niet klagen:
 Heilig schat hij ook dat recht;
 't Leven eischt het; 'k zal het dragen
 Wat me als plicht werd opgelegd.

't Is uw roeping; ga in vrede!
 Word een man; groei op in deugd;
 Neem mijn besten zegen mede!
 Blijf mijn kroon, mijn roem, mijn vreugd!

Leeren, och! wij allen moeten 't,
 Zwervers in dit vreemde land,

't Zij voor oude zonden boetend
Of voor vroeger onverstand.

Leeren — alles te verzaken
Wat ons lief is, wat ons lust,
Aardsche banden los te maken,
Van een hooger doel bewust.

Leeren — 't leven prijs te geven
Ook voor andren om ons heen,
En daarin hem na te streven,
Die voor ons in 't vleesch verscheen.

Leer dat, kind! en beter zegen
Dan uw aardsche vader heeft,
Ruste steeds op al uw wegen;
't Is die onwaardeerbare zegen,
Dien de Hemelvader geeft.

EEN KNORREPOT.

Hoewel de lente met gebloemt
Haar lokken heeft bestoken,
En op het veld en in het woud
De heele schepping bruiloft houdt
En 't feestaltaar doet rooken;

Hoewel de hemel blijde lacht
En 't zonnetjen ontwaakt is;
Hoewel het aardrijk vriendlijk kijkt,
Nu weêr de barre winter wijkt
En 't alles nieuw gemaakt is;

Hoewel weêr 't madeliefjen bloeit
En 't blauw vergeetmijnietjen,
Het bijtjen weêr de korf verlaat
En 't schaapjen in den velde blaaf
En 't vischjen krielt in 't vlietjen;

Hoewel de flomeel heur klacht
In minnedeuntjens stamelt
En oud en jong, en jong en oud
Nieuwsgierig naar die minnekout
Zich in het bosch verzamelt;

Hoewel mijn bruid zich tooit en kapt
En blij is met den blijde
En alles om ons lacht en joelt
En zingend door elkaâr krioelt,
Als toog men zóó ten strijde:

Toch kijk ik even stuursch en stroef
En 'k wil niet anders kijken;
Hem tart ik, die het mij verleert
En mijn vergramden luim trotseert
Of mij het zeil doet strijken.

VERGEET MIJ NIET.

Als de lente de bloeiende gaard weer ontvluht
En de zomer heur plaats komt vervangen,
Als de nachtegaal niet meer van minnesmart zucht
Noch de bosschen vervult met zijn zangen:
Dan ontluikt aan de boorden van vijver en vliet
In de schaduw verscholen van lisch en van riet
't Blauwe bloempjen van hoop en verlangen:
Vergeet me om mijn needrigheid niet!

't Is de laatste der lent, heur vaarwel en heur groet,
Nu het schoonste seizoen is verstreken,
't Is een bede aan ons allen, aleer ze zich spoedt
En onze akker en tuin is ontweken.
In de needrige bloem, die daar bloeit aan de vliet
En heur schoonheid verbergt in de schaduw van 't riet,
Blijft de Mei, als ze heenvlucht, ons smeeken:
Vergeet me en mijn zoetheden niet!

AAN DRENTE,

toen er 't staatsspoor geopend werd.

30 APRIL 1870.

Kom, nu de feestklaroen gestoken

En u getooid in feestgewaad!

De dag is eindlijk aangebroken,

Die uw verneedring ziet gewroken

En tot uw recht u komen laat.

Te lang miskend, te lang verstooten,

Door vreemdeling en landgenooten

Als stiefkind in een hoek gezet,

Ziet gij nu op dit heuglijk heden

Uw toekomst na een droef verleden

Voor goed gewaarborgd en gered.

Geen blijder Meizon goot haar stralen

Ooit op uw breede vlakten uit;

Nooit schooner klonk, bij 't avond dalen,

Het orglen van uw nachtegalen

In zoet en zangrig maatgeluid,

Dan nu, nu hijgend, sissend, loeiend
 En gloende vonken om zich sproeiend,
 Het stoomros voor het eerst uw grond
 Doet dreunen, daavren, dondren, trillen
 En met zijn oorverseurend gillen
 Zijn zege op d' ouden tijd verkondt.

Daar komt het! Snel het juichend tegen;
 Het draagt uw welvaart in zijn buik,
 't Brengt, als een zoele voorjaarsregen,
 U gulden oogsten, gulden zegen,
 o Needrig land van heide en struik!
 Daar komt het, ruimte en tijd verslindend,
 U met een stalen band verbindend
 Aan wie uw naaste zustren zijn,
 Ja aan geheel 't beschaafd Europe,
 Zoover zijn ijsren wielen loopen
 Langs de uitgespannen tweelingslijn.

Waar onze blik nu louter heide
 Nog uren ver in 't rond ontwaart,
 En, onder 's schepers trouw geleide,
 Uw blatend wolvee zich zijn weide
 En 't nijver bijtjen honig gaart:
 Zie, weldra hoort ons oor er 't ruischen
 Van korenhalmen, als het suizen
 Van d' avondwind ze zacht bewoog,
 En heffen steden hier, dáár dorpen,

Als bij de greep daarheen geworpen,
 Hun dak en torens naar omhoog.

Gelijk op d'ademtocht der lente
 Natuur haar winterboeien slaakt
 En straks ons loont met gouden rente,
 Zoo is voor u, eerwaardig Drente,
 Thans ook een lentgetij ontwaakt.
 Uw weêrgeboorte gaat beginnen,
 Een nieuwe geest dringt bij u binnen;
 Hij komt op 't wiekgeklep des stooms.
 Alwat verouderde moet zwichten,
 Een beter toekomst aan gaan lichten...
 Dat is de profecy mijns drooms.

Kom, nu dan 't welkom haar gezongen,
 Die, draagster van dien beter tijd,
 Rook blazend uit metalen longen
 En door één menschenhand bedwongen,
 Daar raatlend langs uw velden rijdt.
 Geen konings intocht in uw palen
 Kan 't bij haar komst in waarde halen,
 In vruchtgevolg bij haar bestaan.
 't Is de eerste dag eens nieuwen levens,
 Maar van vernieuwden arbeid tevens...
 o Drente, uw gouden eeuw breekt aan!

KINDERLOOS.

I.

In alle waarheid ja, een diepte Gods mag 't heeten,
Een raadsel, waar uw geest het „waarom” van wil weten,
Maar waarop de aard geen antwoord heeft:
Dat juist *uw* huwlijkskoets geen spruiten mocht aanschouwen
En juist aan u de Heer het erfdeel heeft onthouën,
Dat hij zoo rijklijk andren geeft.

Heeft ook geen menschlijk oor 't ooit uit uw mond vernomen,
Gewis toch was het een van de allerzoetste droomen,
Die al uw aardsch geluk omsloot,
Dat gij ook eens een kind zoudt aan uw boezem prangen,
In zoete kozerij aan uwen hals zien hangen
En dartlend spelen op uw schoot.

Een droom? o meer dan dat: een wensch, een hoop, een bede,
Eerst zwijgend uitgezucht, 's nachts op uw legerstede,
's Daags, als u 't huis zoo eenzaam viel,

Straks dringender herhaald en, naar de jaren klommen
 En 't vuur der eerste jeugd weldra scheen uitgeglommen,
 In stadig steigrende angst der ziel.

't Waar niet aan u verspild, dat kostbaarste aller panden,
 Dat God aan menschen schonk, waar 't veilig in uw handen
 En waardig *u* te zijn vertrouwd.
 Staat in uw sprekend oog uw gansche ziel te lezen,
 Wie twijfelt nog of gij een goede moeder wezen,
 Er eene uit velen wezen zoudt.

En toch klom uit uw ziel die beë vergeefs naar boven.
 De jaren vliegen heen; meedoogenloos ontrooven
 Ze allengskens u den bos der jeugd, —
 En eenzaam gaat ge uws weegs, maar moogt ze niet ontmoeten,
 Die vriendlijke englen Gods, die 't leed der aard verzoeten
 Door voorsmaak van der heemlen vreugd.

U geeft geen kindermond den lieflijkste aller namen,
 U vlecht geen eigen kroost de schoonste bloempjens samen,
 Waarmeê 't u op uw jaarfeest tooit;
 Uit wieg noch ledikant lacht u een zuigling tegen,
 Gij kent geen moedertrots, gij smaakt geen moederzegen
 En moederzorgen voelt ge nooit.

En als ge 's avonds u ter neêr buigt ten gebede
 En smeekt, dat in den slaap God van uw legerstede
 Zorg, onrust, ramp en onheil weer,

Dan mist ge 't rein genot, dat moeders smaken mogen,
 Om ook voor eigen kroost, in ootmoed neêrgebogen,
 Te bidden tot den Hemelheer.

Geen zonen zijn uw trots, geen dochters erfgenamen
 Van 't frissche schoon der jeugd, dat, eer de jaren kwamen,
 Men in u zelf bewierookt heeft,
 En als ge sterven gaat, zoekt gij vergeefs in 't ronde
 Naar kroost van eigen schoot, aan wie ge van uw sponde
 Uw laatsten moederzegen geeft.

In alle waarheid ja, een raadsel moogt ge 't heeten,
 Waarom juist u geen kind het leven dank mag weten
 En dartlend spelen op uw kniën;
 Gij zoudt toch inderdaad een goede moeder wezen,
 't Staat in uw geestvol oog met helder schrift te lezen,
 En boven velen zelfs misschien!

II.

Twist nochtans met uw maker niet,
 Die u voorbijging met zijn zegen
 En kinderloos uwe echtkoets liet
 En op uw bidden heeft gezwezen.
 't Mag uw verstand te boven gaan,

Waarom ook gij geen kroost mocht baren
 Al siert geen moederkroon uw haren,
 Wat God doet blijft toch welgedaan.

Zij die gelooven haasten niet.
 Gelooft gij ook? Dán stil gezwegen,
 Leedt gij ook Sara's zielsverdriet,
 Maar deeldet niet in Sara's zegen!
 Omdat God u uw wensch ontzegt,
 Onttrekt hij daarom u zijn liefde?
 Is 't haat in hem, dat hij u griefde
 En u geen kind in de armen legt?

o Zeg het, kan uw lof en faam
 Niet nog op andre tongen zweven
 Dan die u eens den moedernaam
 Vol liefde en eerbied mochten geven?
 Is eigen huis alleen de gaard,
 Waar vrouwen bloemen mogen kweeken,
 Die tot haar roem eens zullen spreken
 En die de Heer voor zich bewaart?

Zie om u, kinderlooze vrouw!
 Onthield u God den moederzegen,
 Zeg niet dat hij u krenken wou
 Of op uw bidden heeft gezwegen.
 Zie om u, ziet ge niet die schaar

Van naakten, blinden, hulplooze armen,
 Van weesjens, die van honger kermen,
 Van kranken hier, van weeuwen daar?

Daarheen, daarheen! 't u niet geschaamd
 De hut derzulken in te treden!

Zeg, wordt ge niet christin genaamd?
 Kom, volg dan ook uws Heilands schreden.

Daarheen, waar de armoe zucht en klaagt,
 Van kou verkleumd, van dorst versmachtend,
 Slechts van den dood haar redding wachtend,
 Als dra geen andere uitkomst daagt.

Uw voeten hun ter hulp gerept
 En op hun roepstem niet gezwegen!
 Daarheen met wat ge meerders hebt
 Uit 's Vaders rijke hand verkregen!

Breng hun uw goud, uw troost, uw licht,
 Uw toespraak; open hun uw harte!
 Ween met hen; deel in hunne smarte!
 Dan hebt ge een moedertaak verricht.

Is 't dan geen eigen vleesch en bloed,
 Dat aan uw sterfbed staat te weenen,
 Als 't uur dat gij verhuizen moet
 Naar 's Vaders woning is verschenen:
 Niet minder zal uit veler hart

De droeve rouwkreet zich doen hooren:

„Een moeder hebben wij verloren,

o God, sterk ons in onze smart!”

En maakt dat niet het sterven zoet

En schudt dat niet de peluw zachter?

Schoon niet aan eigen borst gevoed,

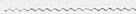
Gij laat dan toch ook kindren achter.

Benij geen moeder ooit haar lot;

Geen minder deel hebt gij verkregen;

Ook u gewerd een ruime zegen,

U beide loont dezelfde God.

JOANNES DE DOOPER.

I.

Zacharia's gezichte.

't Werd avond; 't licht der zon daalde in het grauwend West

En wierp zijn weêrglans nog op berg en heuvelklingen,
Als laatsten afscheidsgroet. De vogel dook in 't nest;

't Was stil in 't rond en 't floers der avondschemeringen
Streek over 't aardrijks neêr. Het windjen, 't hupplen moe,

Blies niet meer langs den boord der kabbelende stroomen
Door 't ritslend oevergras, maar sloeg de wickjens toe

En was te rust gegaan in 't loover van de boomen.
Daar heerschte een stilte alom, alsof de schepping bad

En de oogen toelook. Ook voor Isrel's vrome scharen
In 't fier Jerusalem, de aan God gewijde stad,

Was 't de ure des gebeds. Van zorgen en bezwaren
En d' arbeid om de spijs des lichaams afgesloofd,

Vergadert zich het volk in 't voorhof van den tempel,
Des vromen aandachts vol. Met neêrgebogen hoofd

Vernedert zich de schaar en buigt de knien op drempel

En vloerplaveisel en verzinkt er in gebeën.

Hier ruischt een psalm des lofs van murmelende lippen;

Daar klaagt er een zijn nood met bitterdroef geweest

Aan Hem, wien zucht noch klacht aan 't heilig oor ontglippen.

Terwijl, naar 't oud gebod der vaderen, de lamp

Der nachtwaak, zwevend aan het welsel, wordt ontstoken,
Doet Zacharia nu den feestelijken damp

Van 't offerreukwerk in d' ontvlamden vuurgloed rooken.

De geur der specerij, welriekend toebereid

En knettrend in het vuur der gouden wierookschalen,
Walmt dwarlend naar omhoog in stille staatlijkheid

En vult het heiligdom en 't ruim der voorportalen.

En nauwlijks is het werk der priesterdienst verricht,

Of Zacharia ziet op blankgeplumde wiken

Een engel neêrgedaald, gehuld in schittrend licht,

Ter rechter van 't altaar. 't Is of het scheemrend kriecken
Des vroegen dageraads zijn glansen om hem spreidt

En hem het oog verblindt. In d' aanvang der ontroering,
Die hem de ziel vervult, waant hij zich zelf' misleid

Door ijdel droombedrog of valsche geestvervoering.

Maar neen, 't is waarheid, 't is geen vlottend schaduwbeeld,

Uit overspanning of verbijstering geboren

En, als door diepen slaap, in 't kranke brein geteeld:

Neen 'tis een bode Gods; hij doet zijn lastbrief hooren.

II.

Gabriëls boodschap.

Wat vreest gij, priester van den Heer!
 Wat schrik heeft u in 't hart gegrepen
 En d' adem in de borst benepen?
 Wat slaat ge de oogen voor mij neêr?
 Vrees niet; mijn komst voorspelt u vrede,
 Uw smeeking drong ten hemel door:
 De Heer geeft in zijn gunst gehoor
 Aan uwe en uwer huisvrouw bede.

Wel is zij reeds der dagen zat
 En buigt zij onder 't juk der jaren,
 Toch zal haar schoot een knechtsken baren,
 Waar heur geloof den Heer om bad.
 Want daarin was zijn welbehagen,
 Dat zij met onderworpen ziel
 Den smaad, die haar ten deele viel,
 Der kinderloosheid heeft gedragen.

Haar recht ging niet den Heer voorbij;
 Haar weg was niet voor hem verborgen.
 't Mocht avondscheemring zijn of morgen,
 Haar zielsbegeerten kende hij.
 Nog zal ze een kind aan 't harte prangen,
 Herleven, zij, in haren zoon,

Heur kinderlijk geloof ten loon ,
 Haar roem , verheuging en verlangen.

Ja velen zullen zich met haar
 In hare zaligheid verblijden
 En dankbaar voor den Heer belijden :
 Uw gunst is groot en wonderbaar !
 Gods geest zal hem de ziel ontgloeien ;
 Hij zal , in woord en werk geducht ,
 Een dienstknecht Gods zijn en de vrucht
 Des wingerts nooit zijn lip besproeien.

Ja met den geest der profecij
 En met de tuchtroe zal hij komen ;
 Totdat de heilmaar wordt vernomen :
 De dag der volheid is nabij !
 Hij , wegbereider des Messia ,
 Gaat uit voor dien Immanuel ,
 Als boetgezant van Israël ,
 In geest en kracht een tweede Elia.

Hij zal het afgedwaalde hart
 Der vaadren tot de kindren keeren ,
 Opdat zij tot hun schaamte leeren ,
 Hoe 's Heeren naam ontreinigd werd.
 Hij zal ze in grimmigheid kastijden ,
 Tot boete roepen en berouw ,

Opdat zij voor den Heer getrouw
Hun ongerechtigheên belijden.

Hoor, Zacharia, 't is de Heer,
Die sterk van kracht is en vermogen
En uwe smaadheid wil verhoogen,
Hij zendt zijn engel tot u neêr. —
Totdat de heildag is gekomen,
Die al uw wenschen in zich sluit,
Wordt van uw tong geen spraakgeluid
En uit uw mond geen klank vernomen.

III.

Elisabeth's lofzang.

Wat heil weêrvaart uw huis, o vrome Zacharia!
Verhoog uw poorten nu! de moeder des Messia
Betreedt uw drempel thans en komt mij in 't gemoet.
'k Mag haar, gezegendste der vrouwen,
Van aan- tot aangezicht aanschouwen;
Buig nu de knie tot hulde en groet!

Neen, neen, de Heere heeft zijn Isrel niet vergeten!
Haar zullen nu voortaan de volkren zalig heeten;

Gezegend is haar naam, zoolang de wereld staat.

Ons wordt een licht des heils ontstoken

En Isrel's hoon en smaad gewroken

In haar driewerf gezegend zaad.

De smaad is uitgedelgd: 'k zal moeder zijn; mijn oogen,

Reeds door den tijd verzwakt en met een wolk betogen,

Zien straks 't beloofde pand, o zaligheid! o heil!

Ik zal een kind aan 't harte prangen,

't Zal aan mijn vollen boezem hangen:

o Blijdschap, voor geen schatten veil!

Mijn ziel verheft den Heer! De proeftijd is verstreken.

Hij heeft de beê verhoord, die ik met angstig smeeken

Voor hem heb uitgestort, niet wanklend in 't geloof.

Mijn stam zal frissche loten dragen;

'k Mag roemen in zijn welbehagen,

Hij was niet voor mijn smeecking doof.

Waar zijn, waar zijn ze thans, die spotten met mijn klachten

En schamper lachend mij beschimpen en verachten,

Omdat mijn huwlijkskoets geen huwlijkszegen droeg,

Omdat de Heer in mijn ellende

Geen oor naar mijne roepstem wendde

En niet verleende wat ik vroeg?

En daarom doet uw stem zich in dees woning hooren,

Erfdochter Davids, nu mij 't voorrecht wordt beschoren

Der hoogste vreugde op aard, der moederzaligheid?
 Nu komt ge om in mijn heil te deelen,
 Gij, uit wier schoot de Heer voor velen
 Het licht en 't leven heeft bereid?

o Diepe wijsheid Gods! Ik, reeds vergrijsd van haren
 En buigend naar mijn graf, ik zal een knechtsken baren . . .
 Hoe brandt mijn ziel in mij, van dank en hulde ontgloeid,
 Nu mij, verouderd en vergeten,
 Uw reine lippen zalig heeten
 En Zacharia's stam herbloeit!

Wees welkom in dit huis, gezegende des Heeren!
 Hij, die verdrukten troost en trotschen wil verneëren,
 Stort over u den geest van zijn genade en kracht.
 En gij, mijn ziel, verhef uw klanken,
 Om zijn verheven naam te danken
 Voor 't geen zijn gunst aan u volbracht.

IV.

Zacharia's lofzang.

Voor de achtste maal na 's kinds geboorte
 Stak weêr de ontwaakte dageraad
 Het gulden hoofd uit de Oosterpoorte
 Met blonde rozen op 't gelaat.

En naar 't verbond van ouder dagen
 Komt nu een vriendschaar bijeen,
 Om 't kind Jehova op te dragen
 Met feestgebaren en gebeên:
 „Uw naam zal Zacharia wezen,
 De Heer toch heeft aan u gedacht;
 Dies zij zijn mogendheid geprezen
 Om 't heil in u ons toegebracht.”
 „Niet Zacharia zal hij heeten,”
 Herneemt de vrome Elisabeth:
 „God heeft zijn dienstmaagd niet vergeten,
 Maar gaf gehoor aan haar gebed;
 Ik bleef hem van den Heer begeeren;
 Zijn welbehagen schonk hem mij,
 Hij is een gunsteling des Heeren,
 'k Wil dat zijn naam Joannes zij.”
 Zoo sprak de moeder en de schaar
 Der vrienden vraagt bevreemd: „van waar
 Die naam, dien niemand uwer magen,
 Zooveel ons heugt, ooit heeft gedragen?
 Dat hier de vader zelf verklaar
 En door een teeken ons doe weten,
 Hoe de eerstling van zijn echt zal heeten.”

Nu pleegt men met den vader raad
 En vraagt wat naam hij 't kind wil geven.
 Hij neemt de stift en weldra staat
 Voor aller oog in 't was geschreven:

Hij is een gunstling van den Heer;
 Men zal zijn naam Joannes heeten.
 En nauwlijks schreef zijn hand dit neer,
 Of zie, de band is losgereten,
 Die maanden lang zijn mond bedwong;
 De geest van Israël's profeten
 Wordt in hem wakker en zijn tong
 Galmt, nu geen boei haar meer omsluit,
 In heilig vuur dees lofzang uit:

Loof, mijn ziel, den naam des Heeren,
 loof den God van Israël!
 Loof dien koning aller volken,
 loof hem om zijn rijksbestel;
 Want hij heeft de smeekgebeden
 zijns verkoren volks verhoord
 En verlossing aan doen breken,
 naar zijn eens gezworen woord.
 Loof den God der legerscharen,
 die daar op de wolken treedt
 En zich met den middagluister
 van het eeuwig licht bekleedt,
 Hem, wiens stem de bergen rooken
 en de stormen bruizen doet,
 Als hij op een koets van wolken
 schriklijk ten gerichte spoedt,
 Hem, wiens oogen 't al doordringen,
 hem, wiens vuist de waatren meet

En de ceders van den Liban
 als geknotte halmen kneedt.
 Loof, mijn ziel, den Heer der Heeren,
 wiens geduchte wondermacht
 Isrel's banden heeft verbroken
 En een licht des heils ontstoken
 In het diepst van zijn ellenden, in zijn bangsten jammernacht.

Ja ik zal zijn naam verheffen
 en verbreiden heinde en veer;
 Want met vaderlijke ontferming
 zag hij op zijn bondsvolk neer,
 Zag hoe 't van zijn roem vervallen
 en verschopt was en versmaad
 En in 't schandgareel geklonken
 van een vreemden onverlaat.
 Juda's glorie was verdonkerd,
 Isrel lag in 't stof vertreên,
 Sion zat als weduwvrouwe,
 weggescholen in geweën;
 Rachel zocht heur eerstelingen,
 aan haar moederliefde ontscheurd
 En in d' opgang hunner dagen
 met een doodsbleekte overkleurd.
 Maar nu rijst de dag ter kimmen,
 die der vaadren schande wreekt
 En het juk des vreemden drijvers
 als een brozen rietstaf breekt;

'k Zie een hoorn des heils verrijzen
in het diensthuis van zijn knecht,
'k Zie den leeuw van Juda naderen,
Hem, de hoop der grijze vadersen,
Hun van d' uchtendstond der wereld als verlosser toegezegd.

En gij, eerstling mijner heupe,
mijn van God verkregen zoon,
Blijdschap mijner oude dagen,
mijner grijsheid frissehe kroon,
Ook uw naam zal heerlijk wezen;
want, gezalfd tot zijn profeet,
Zult gij Juda's leeuw vooruitgaan,
eer hij in het strijdperk treedt.
Gij zult hem den weg bereiden
en verkonden, dat hij naakt,
Die zijn erfvolk zal verlossen
en zijn ijzren kluister slaakt,
Die een licht is voor de volken
in den nacht van graf en dood
En hun zonden uit zal wissen,
waren ze als scharlaken rood;
Want de Heer is vol ontferming,
ons gebed drong tot hem door
En door ons geklag bewogen,
gaf hij aan zijn volk gehoor.
Wie in duisternis gezeten,
door de doodschauw overspreid,

Klacht en zuchten tot hem wendden,
 Heeft hij uit de bangste ellenden,
 Op den effen weg des vredes ter verheuging uitgebreid.

V.

Joannes' prediking in de woestijn.

't Is 't Israel niet meer der vroeger heldeneeuwen,
 Toen David op den troon in koningsluister zat;
 Die gouden tijd verging, toen 't nakroost der Hebreëuwen
 Den bondsgod van zijn volk in euvelmoed vergat;
 't Is 't Israel niet meer der hooggevierde dagen,
 Toen Salomo zijn staf van zegen druppelen dee,
 Zijn naam bewonderd door heel de aard werd omgedragen,
 Gerechtigheid zijn troon, in schaduw van den vreê,
 Omringde en vastheid gaf. Ook om zijne eerezuilen
 Hing sinds de tijd een floers, zijn lauwrên zijn verdord;
 De glorie hunner eeuw moest achter neevlen schuilen
 En 't standbeeld van hun roem ligt van zijn voet gestort.
 o Babel, Babel, o, nog heugt de teisterroede,
 Het ijzren dwangjuk van uw schande en slavernij,
 En nog, nog werd dit volk zijn dwazen lust niet moede,
 Uw harde tucht helaas ging zonder vrucht voorbij;
 Verwaten keert het weêr in 't spoor der oude zonden,
 't Vergeet op nieuw den arm, die redding heeft gewrocht,
 't Zoekt weêr de gunst van hen, bij wie 't nooit heil gevonden
 Noch rust gesmaakt heeft, hoe onzinnig ook gezocht.

Daar daagt een heerzwerf van de overzeesche stranden;
 't Is Rome's adelaar, die aandrijft over 't meer;
 De zege zich bewust, brengt hij u nieuwe banden:
 Erken, o Israel, in hem uw voogd en heer.

De Romer triomfeerde en Isrel's zon ging onder;
 Daar treedt Joannes op, geroepen door den Heer;
 Als diens profeet en boete- en oordeelsdag-verkonder,
 Verschijnt hij onder 't volk, de Elia van weleer:
 Hij, streng en plechtig, met den nadruk van Gods toorne,
 Met ernst en achtbaar, op den toon van hoog gezag,
 Te midden van een volk, dat als Gods uitverkoorne
 Verzaad, vermoeid was van den roem van d'ouden dag,
 Verdwaasd in wijsheidschijn en onder tucht van blinden
 Zich zelf misleidend en begeerig uitgestrekt,
 Om van zijn knellend juk verandering te vinden,
 Door vroeger luister uit zijn doodslaap opgewekt.
 Maar hoor, hij predikt niet van aardsche koninkrijken,
 Roept niet ter heervvaart, om den roomschen adelaar
 In neêr- op neêrslag voor het zwaard te doen bezwijken,
 Als voor het wild gedierte een schuwe hindenschaar:
 Hij spreekt van David's faam noch grootsche heldendaden,
 Delft uit de aloudheid niet den roem op van 't verleên,
 Der vaadren schimmen niet, met bittren smaad beladen,
 Sints David's heldengeest uit Isrel's volk verdween.
 Maar hoor: „bekeert u, want het rijk der heemlen nadert,”
 Zoo luidt zijn godspraak, „zie, hij komt, die wat vervreemd
 Van God is, weêr tot één, één enkel volk vergadert

En aan zijn hals het juk der tirannij ontneeft.
 Bekeert u, want hij komt, van wien de profecijen
 Der ouden spraken, door Jehova's geest bestuurd,
 Wiens rijk den glans beschaamt van alle heerschappijen;
 Hij komt, wiens heerlijkheid der eeuwen macht verduurt.
 Bereidt den weg voor hem; hij komt: maakt recht zijn paden;
 Valleien, wordt gevuld! Valt bergen, heuveln, neer!
 Hij komt, die aller dorst naar wijsheid zal verzaden,
 Bereidt den weg voor hem, erkent hem als uw Heer!"

Wat zalving ligt er in uw woorden, wat vermogen,
 Dat gansch Judea en Jerusalem om strijd
 U opzoekt? wat gerucht is u vooruitgevlogen
 En heeft uw naam zoo ras verkondigd wijd en zijd?
 Spreekt gij van d'ouden roem en Isrel's gloriëdroomen?
 Ontwaart uw oog den dag der vrijheid aan den trans?
 Zal nu de heerscher uit het diensthuis Davids komen?
 Rijst Juda's morgenstar weêr in herboren glans?
 Zal nu het zwaard van bloed verzaad ter schede keeren,
 En de akker, in een zee van goud herschappen, 't zweet
 Des ploegers loonen? zal het recht nu triumferen
 Ter schrikbre wraak voor hem, die 't snood met voeten treedt?
 Neen — ernstig als de wolk, die in hare ingewanden
 Een schat van toorn besluit en blaakrend bliksemlicht,
 Daar opdaagt over zee en over verre stranden
 Haar vuur en sulfer strooit als 's hemels strafgericht:
 Zoo treedt Joannes voor de saamgevlloeide scharen,

Zoo zwaait en slingert hij de bliksems zijner taal,
 De harten schokkend, rond. Geen stille vredejaren,
 Maar strijd tot loutring, als voor 't ongezuiverd staal
 Het ziedend gloedfornuis tot harding en bekwaming —
 Dat is de toekomst, die zijn mond voorspelt, geen rust,
 Die roest baart en verderf; o boodschap der beschaming
 Voor u, die immer nog op ijden roem belust,
 Een naam, een rang als volk lichtzinnig bleeft begeeren,
 En toch in overmoed, door aardschen zin misleid,
 Die gunst nooit naar heur prijs zoudt schatten of waarden:
 Begoochling is de hoop, waarmee ge uw harten vleit;
 Wacht, Isrel, hier de komst niet van een wereldsch koning,
 Die tegen Rome's heer voor u in 't strijdperk treedt:
 Hier, waar de boetgezant, ontbloot van praalvertooning
 En needrig tot u komt in 't kemelsharen kleed.
 Hij heeft uw ziel doorgrond, geveinsde fariseeuwen,
 Gebroed van addren, arm in godsvrucht, rijk in waan;
 Hij hoorde 't bang geschrei der weezen en der weeuwen,
 Om uwe boosheid reeds ten hemel opgegaan.
 „Wat draagt ge op Abram roem? Wat noemt ge u Abram's zonen?
 Draagt vruchten des geloofs, die roemrijke afkomst waard!
 't Is weinig voor den Heer, of om uw trots te honen,
 Verwekt hij Abram's zaad uit steen en rotsgevaart.
 Wat vleit ge u 't strafgericht, dat opdoemt, nog te ontkomen?
 o Dwaling, door berouw en wroeging achterhaald!
 De bijl der gramschap ligt reeds aan den voet der boomen;
 Het uur der wrake sloeg, in 's Heeren raad bepaald.”

o Taal van wondre kracht, die harten wist te kneden
 En krijtende onrust in de zielen wakker riep,
 Ze voor zich zelve en voor hun ongerechtigheden
 Deed siddren — maar ook dorst naar waarheid in hen schiep.
 't Geweten is ontwaakt. „Wat zullen wij?” zoo vragen
 Ze dringend en hun blik hangt angstig aan zijn mond,
 „Wat blijft ons over, dat we niet de jammren dragen,
 Die ge als toekomstig ons in schrikbre taal verkondt?”
 „Gaat heen,” zoo luidt zijn stem, „ontfermt u over de armen,
 Kleedt naakten, spijst en drenkt, wie tot u smeekt om brood:
 Weent met die weenen, helpt, die hulploos tot u kermen,
 Troost weeuw en weezen, weest hun redders in den nood.”
 „En wij dan, wat dan wij, verachten in den lande,”
 Zoo vragen tollenaar en krijgsknecht als om strijd,
 „Hoe delgen we onze schuld? waar bergen we onze schande?
 Geef, godsman, geef ons raad voor 't knagend zelfverwijt.”
 „Eischt wat u toekomt en niet meer, ontziet de klachten
 Der lijdende onschuld, waakt voor de eer, den plicht en 't recht;
 Smoort de eierzucht in uw borst, om nooit naar meer te trachten
 En vergenoegt u met het deel u toegelegd.”
 „Maar,” fluistert nu een stem, „o zou hij 't zelf ook wezen,
 De Christus, naar wiens dag reeds Abram heeft gesmacht,
 De groote vredevorst, dien 't heidendom zal vreezen
 En die zijn hulploos volk weêr recht doet op zijn klacht?”
 Dan roept hij: „neen 'k ben niet de koning en de Heere,
 Die tot u komen zal naar Gods onfeilbren eed;
 Ik ben de Christus niet; te hoog nog is mij de eere,
 Zoo gij den minste mij van al zijn knechten heet.

Neen 'k ben de heiland niet, op wien de vromen hopen,
 In water doop ik slechts en 'k heb mijn last voldaan;
 Hij komt, die, meer dan ik, in vuur en geest zal doopen
 En van mijn dorschvloer 't kaf in vlammen op doet gaan."

~~~~~

V I.

De heiligste ure.

Wie komt daar statig aangetogen
 Den weg af, die naar Salem leidt?
 Diepzinnige ernst straalt uit zijn oogen,
 Gemengd met teedre aanminnigheid.
 't Is alles aan hem geest en leven,
 Majestueus, grootsch en verheven
 Beweging, houding, gang, gebaar.
 Zoo de adel Gods op menschlijk wezen
 In sprekend schrift ooit stond te lezen,
 Hier spreekt, hier blinkt hij zonneklaar.

Wie is 't? Jordaanstroom, staak uw bruizen,
 Uw golfslag duik nu in zijn kil,
 Woestijnwind, houd, houd op te ruischen,
 Bind in uw vleuglen en zwijg stil.
 Hij is 't, de vreêvorst der Hebreëuwen,
 Naar wien in hope veertig eeuwen
 Reikhalzend hebben uitgezien,

De vroegbeloofde en langverwachte,
 Die Adam's diepontwaard geslachte
 Het heil des levens aan zal biën.

Hij kwam. Reeds daalden engelenwachten
 Rondom zijn kribbe in Bethlem's stal
 En de allerzaligste der nachten
 Vernam der heemlen feestgeschal.
 Reeds lei voorlang een stoet van wijzen,
 Om hem als hunnen vorst te prijzen,
 Goud, myrrhe en wierook aan zijn voet;
 Reeds was in Sion's tempelzale
 De kracht, de wijsheid zijner tale
 Door Isrel's vaadren blij begroet.

Nu heeft een stem in hem gesproken:
 „Uw dag is daar, uw wijngaard wacht;
 Welaan de handen uitgestoken
 En 't werk van die u zond volbracht.”
 En eerst met Juda's duizendtallen
 Uit Oost en West naar Salem's wallen
 Ter paschavieering opgegaan,
 Komt hij vol heilig zielsverlangen,
 Om nu zijn wijdingsdoop te ontvangen
 In 't kabblend water der Jordaan.

„Gij hier?” laat zich Joannes hooren,
 En bevend slaat hij de oogen neer;

„Gij hier, gij, reine, uit God geboren,
 Wat wilt ge van d'onreine, o Heer?
 Komt gij van mij uw wijding vragen?
 Neen, Heer, mijn hand zal 't geenszins wagen,
 Hoe gaarne ze u ten dienste zij.
 Ik bid u, laat uw hand mij doopen;
 Zoo ik uw schoeisel mocht ontknoopen,
 Die eer waar nog te groot voor mij.”

De dienaar ziet de vriendlijke oogen
 Des grooten konings van 't heelal,
 Die al wat needrig is verhoogen
 En 't hooge straks verneedren zal.
 „Het zij zoo,” voert de Heer hem tegen,
 „Maar nu voor hooger macht gezwegen;
 Dat hier alleen Gods wil geschied!
 Die andren voorgaan, andren leeren,
 Betaamt het zelf dien wil ook te eeren,
 Weersta mijn wensch nu langer niet.”

En hij, van hooger geest doordrongen
 En zijner roeping zich bewust,
 Erkent het moeilijk pleit voldongen,
 Hij zwijgt verwonnen en — berust.
 Daar schort hij 't kleed op zonder dralen
 En doet hij Jesus nederdalen.
 Langs de effen glooiing van den wal
 En dompelt hem met lijf en leden,

Te midden der rivier geschreden,
 In 't zachtken kabbrend stroomkristal.

o Zie hoe uit den vloed herrezen,
 De Heer, nu tot zijn taak gereed,
 Vol hemelglans op 't godlijk wezen,
 In plechtig zwijgen zijwaart treedt;
 Zie hoe van geestdrift opgetogen,
 Hij 't aanschijn opheft naar den hoogen
 En biddend tot den Vader spreekt,
 Eer hij voor 't volk, dat hij zal weiden
 En tot zijn God terug zal leiden,
 Het zegel van zijn lastbrief breekt.

Daar zinkt, als rag vaneen gereten,
 Joannes' laatste twijfling neer;
 't Vermoeden wordt hem zalig weten:
 Die hij gedoopt heeft, is de Heer.
 Hij ziet uit de open hemelzalen
 Gods geest gelijk een duive dalen
 Met zacht en statig wiekgeklep;
 Een stem doet van omhoog zich hooren:
 „Deze is mijn zoon, mijn uitverkoren,
 In wien 'k mijn welbehagen heb.”

o Zalig, dat uw oogen 't zagen,
 Joannes, en gezegend gij!
 Gij vierdet hier den dag der dagen,

Gij, grootste in der profeten rij.

Dat Moses, Samuel, Elia

Een Aron, David of Elisa

De heilige olie storte op 't hoofd:

Een meerdere ontving van u zijn krooning,

De priester en profeet en koning,

Die heel der menschheid heil belooft.

VII.

In den kerker.

Midden in Perea's bergen,

oostwaarts van de Doode zee

En nabij de heete bronnen

van 't vermaard Callirrhoë,

Waar de snelle Zerka Maïn

langs haar bedding van graniet

Tusschen oleanderstruiken

schuimend, klettrend zeewaart vliet,

Beurt een burchtslot breed gemanteld,

hecht van muren, hoog van trans,

Fier zijn tinnen naar de wolken

in den avondzonneglans.

Boven van zijn platte daken

breidt zich voor het turend oog

't Prachtigst landschap uit in 't ronde,
in een breeden cirkelboog.
Recht vooruit naar 't deinend Westen
tusschen gindsche bergkloof door,
Langs de bosschen van mimosa,
tamariske en sycomoor,
Zie daar flikkert, strak en somber,
't golf- en grondelooze meer,
't Graf van Sodom en Gomorra,
lang befaamd reeds heinde en veer;
En daar achter blauwt de bergrug,
die Judea's tuin beschanst,
Ook met altijd groen geboomte
als een feestfestoen omkranst;
Rechts — daar slingert in de diepte,
staag door beek aan beek gevoed,
Als een zilvren slang zich kronklend,
Palestina's koningsvloed —
En niet verre van zijn oever,
waar dat statig palmenwoud
Al 't natuurschoon van het Oosten
in zijn rijkste weelde ontvouwt,
Ziet ge Jericho haar daken
blaakren in den gloed der zon,
Glinstrend wit gelijk de sneeuwvlok
op de kruin van Libanon.
Links ontwaren uwe blikken
heuvlen, bergen zonder tal

En daartusschen in de laagten
menig gras- en beemdrijk dal,
Met miljoenen bloemen prijkend
in de bontste kleurenpracht.
Maar wien ook die heerlijke aanblik
hartverheffend tegenlacht,
Hem gewis niet, wien dat burchtslot
Met zijn muren als van staal
Nu sints maanden strekt ten kerker
achter grendels van metaal.
't Is Joannes — hij gevangen?
hij dáár in dat kerkerkot?
Hij in boeien vastgeklonken?
o wat wisseling van 't lot!
En waarom dat? wat misdreef hij?
om wat misdaad derft hij hier
Achter spijlen 't zoet der vrijheid,
hem nog meer dan 't leven dier?
Heeft hij als een andre Theudas,
tegen Rome ontgloeid in haat,
't Oproervendel opgestoken?
is zijn misdrijf hoogverraad?
Riep zijn stem, zoo wonderkrachtig,
Isrel's zonen toe: 't is tijd,
Om het dwangjuk af te schudden;
wakkre mannen, op ten strijd!
Neen niet hij, niet hij is schuldig;
laster is 't; noch blaam noch smet

Kleeft er op zijn nagedachtenis
en zijn eer blijve onverlet!
Tuig 't, Machérus, tuig het luide
tot aan 't laatste nageslacht:
Hij die daar gekneld in boeien,
in uw kerkerhol versmacht,
Week geen haarbreed van zijn plicht af,
maar bleef aan zijn roeping trouw,
Trots de gramschap van Herodes
en de wraak der snoodste vrouw.
„Vorst,” zoo had zijn mond gesproken,
„'t is niet oorbaar, 't is niet recht,
Dat gij met de gade uws broeders
leeft in overspelige echt.”
Had een adder hem gestoken,
feller kon voorwaar de pijn,
Dan waarmeê dat woord hem kwetste,
in Herodes ziel niet zijn.
„Hoe,” roept hij, van gramschap blakend,
„gij vermeet u zulk een taal;
Onderstaat ge mij te straffen?
dat mijn wraak u achterhaal!”
En eer de avondzon de westkim
met haar laatste goud omboordt,
Boet Joannes reeds zijn stoutheid
Achter Macheronte's poort.

Zie daar treedt een sombre krijgsknecht
 op Herodes hoog bevel
 En met bijl en zwaard gewapend
 in Joannes kerker cel.
 Brengt hij hem de blijde boodschap,
 dat zijn keetnen zijn geslaakt?
 Zal hij vrij zijn van de banden,
 eer de dageraad ontwaakt?
 Kwam Herodes tot bezinning
 van zijn onrecht, van zijn schuld,
 Dat hij langer niet het lijden
 van den eedlen godsman duldt?
 Ach, een andre boodschap is het,
 die de krijgsman brengen moet;
 In de rijkversierde zalen
 dorst men naar Joannes bloed;
 Want Herodes heeft Salome
 op zijn schittrend hoffestijn
 Met een duren eed bezworen:
 wat gij eischt zal 't uwe zijn;
 Zoudt gij ook de helft begeeren
 van mijn vorstelijk gebied,
 Vraag 't voor uw betoovrend dansen
 als uw schatting; aarzel niet.
 En Salome, door haar moeder
 in 't geheim reeds aangespoord,
 Trad daarop den koning tegen
 met het hartverplettrend woord:

„Zult ge doen, o machtig koning,
                     naar hetgeen ge hebt beloofd,
 Geef mij dan, naar mijn verlangen,
                     in een schotel 's Doopers hoofd.”

Daartoe komt die sombre krijgsman
                     in het zwijgend uur der nacht,
 Waar in bange kerkerboeien
                     's Heeren trouwe dienaar smacht —
 En het hoofd van d'achtbren Dooper,
                     als de kroon van 't feestbanket,
 Wordt nu voor Salome's oogen
                     op den disch ter neêr gezet.

Juich, Herodias, o juich nu;
                     aan uw wraakzucht is voldaan
 En de mond zwijgt nu voor eeuwig,
                     die uw boosheid dorst weêrstaan.
 Maar onzichtbre handen vlochten
                     om dat bloedig hoofd een kroon,
 Meer dan aardsche diademen,
                     meer dan de uwe, vorstlijk schoon:
 't Is de kroon der martelaren,
                     kroon van onvergankelijk goud,
 Die door vlek noch smet bezoedeld,
                     eeuwig al haar glans behoudt.

CATHARINA II.

I.

Een eerkrans op uw graf? Nog lauwen om uw slapen,
Schoon meer dan half een eeuw reeds met zijn vlijmend wapen

De dood, erbarmingloos, ook u de hartaâr trof?
En, — of uw adelaar ook in twee werelddeelen
Zijn wieken klappen liet, — gedwee op Gods bevelen
't Gediadeemde hoofd deed vallen in het stof?

Voor u een lofzang nog, nu onder 't kil gesteente
Van 't marmren praalgraf reeds uw uitgebleekt gebeente,
Van 't wormgebroed doorknaagd, vermolmd ligt en vergaan,
En uit die handvol asch te zien is noch te lezen,
Of ze uw voormalig kleed, o keizerin, zou wezen
Of — van den slavenwelp, dien ge aan uw troon zaagt staan?

Heeft bij uw leven niet, betooverd door uw lonken,
De loftrompet der Faam reeds luid genoeg geklonken,
't Verbaasd Europa, ja geheel de wereld door,

Bij walgens af uw naam tot aan de sterren dragend,
 In opgesmukte taal bewondring voor u vragend,
 Als waart ge aan 't firmament het zeldzaamst meteor?

En zou de huidige eeuw, die onder bloed en tranen
 Zoo veler kroonen glans verbleeken zag en tanen,
 Zoo menig vorstenhuis verzinken in het niet,
 Nog op gebogen knie voor u den wierook plengen,
 Uw grootheid, lang vergaan, hare offeranden brengen,
 U nog verheerlijken in 't dichterlijke lied?

Maar neen, mocht ook uw tijd den waanzin nog gedoogen,
 Dat wie, als teeder kind, de borsten heeft gezogen
 Op vorstelijken schoot en scepter voert en kroon,
 Dan ook het recht bezit om groot te zijn geheeten
 En voor het oordeel Gods zich wil gewaarborgd weten,
 Omdat hij zeetlen mag in schaduw van een troon:

Voorwaar, wij zijn voorlang die dwaasheid afgestorven
 En achten 't koningschap, door erfrecht slechts verworven,
 Niets dan een waterbel, een gift van 't blind fortuin.
 Wij eischen ook van hen, die vorstlijk purper dragen:
 Staaft door uw deugd uw recht, om eerbied ons te vragen
 Voor de aureool des roems, die vonkelt om uw kruin!

Wij zien in koningen, wat staatsie hen omringe,
 Hoe luid de hofstoet zijn hozannalied hun zinge,
 Geen halve goden meer, uit eedler klei gebeeld,

Geen uitverkoornen Gods, slechts siddrend te genaken,
 Wier daàn zich 't volk ontzie te gispen en te laken,
 Hoe schaamtloos ook hun hand met recht of onschuld speelt:

Maar menschen zoo als wij, uit éénen stam gesproten,
 In al wat menschlijk is èn deel- èn lotgenooten,
 Ook met den minsten slaaf, die hun de voetzool lekt,
 Afhankelijk van één God, wien allen zijn tot knechten,
 Hetzij hij ster aan ster zich op de borst mag hechten,
 Of aan des rijken poort de hand ten aalmoes strekt.

Ook gij werdt groot genaamd, Semiramis van 't Noorden,
 Toen gij uit Peter's stad van Newa's oeverboorden
 Tot aan Kamschatka's sneeuw uw rijksvaan zaagt ontplooid,
 De Krim haar eijns u bracht zoowel als de Oostzeelanden,
 En Grieken's archipel met Donau's vruchtbre stranden
 Uw overwinnend heer met lauwwren zag getooid.

Groot — o die naam weegt zwaar! Wie noemt mij ook een schooner
 Voor een uit Adam's kroost, dien sterflijke' aardbewoner,
 Die hier zijn bloeitijd bij slechts luttel maanden telt?
 Groot — hij? dat kind des stofs, dat steeds met wankle schreden
 't Hem afgebakend pad slechts struiklend blijft betreden
 En — eer hij 't eind bereikt, reeds ligt ter neêr geveld?

Uwe eeuw schonk u dien naam. Vorstin, waart gij hem waardig?
 Draagt ge op 't historieblad hem eerlijk en rechtvaardig?
 Verdient ge 't meer dan een, dat ook het nageslacht

Erkentlijk u er meê blijft vieren en herdenken,
 Zoolang de wereldkloot zal om zijn aspunt zwenken,
 En ware grootheid ook erkenning waardig acht?

II.

Wij huldigen uw schoon, uw lieve aanvalligheden,
 't Zoet lachjen om uw mond, de zachtheid in uw oog,
 Uw slanke feeënleest, uw welgevulde leden,
 Uw voorhoofd van ivoor, uw donkren wimperboog...
 Wij roemen uw genie, uw zucht naar grootsche daden,
 Uw veerkracht in 't bestier van 't dobbrend schip van staat,
 Uw zorg voor Rusland's roem en wat dien roem mocht schaden,
 Uw schrandren mannengeest, uw wijsheid in den raad.
 Gij traadt het voetspoor in door Peter nagelaten,
 Gij, geestverwant van hem, die Rurik's machtig rijk
 Zijn rang bezorgd heeft bij Europa's vorstenstaten
 En met een kloeke hand het ophief uit het slijk.
 Wat hij met stalen wil aanvaard had en ontgonnen,
 Gij bouwdet daarop voort, vol geestdrift en vol moed,
 Steeds peinzend in u zelf op 't vinden van de bronnen,
 Waaruit met frissche kracht 's lands welvaart werd gevoed.
 Gij spraakt — en nieuwe steên verhieven straks haar wallen,
 Waar vroeger 't boschgedierte in schuwheid aasde in 't rond,
 En steppen, bar en woest, deên 't vrolijk oogstlied schallen,
 Herschapen op uw wenk in vruchtbare' akkergrond.

De zee zag meer dan ooit uw breede wimpels zwieren,
 Gehecht aan mast en steng van handelsvloot bij vloot,
 En voerde uit Zuid en Noord, bij 't schaatrend welkomgieren,
 De schatting der natuur uw havens in den schoot.
 Hier riept ge school en kerk, Bethesda's dáár in 't wezen,
 Ginds trokt ge u 't droevig lot van weeuw en weezen aan,
 Of vond de vondling zich een toevluchtsoord verzeen,
 En de armoê, door uw zorg, een pleeghuis openstaan.
 De kunst en wetenschap deed u van geestdrift blaken;
 Hoog stonden ze in uw gunst, die, aan heur dienst gewijd,
 Het toevertrouwd talent ook dienstbaar wilden maken
 Aan volksbeschaving in een eedlen letterstrijd.
 De vreemdling ook ervoer 't, — laat Diderot het staven!
 Waar geest, vernuft en smaak voor 't ware gold en 't schoon,
 Zaaft ge op geen landaard bij 't waarden van zijn gaven,
 Het dom vooroordeel van kleingeestigen ten hoon.
 Ver waart ge uw eeuw vooruit; gij wist de menschheid te eeren,
 Ook in den huurling zelfs, die 't merk der schande droeg.
 En bleef uw wil ook wet, uw heerschen was regeren,
 Terwijl uw mannenhart voor Rusland's grootheid sloeg.
 Voor Rusland's grootheid, ja, daaraan gaaft ge al uw krachten
 In rustloos werken veil, uw ganschen leeftijd door.
 Uw Rusland groot te zien, dat leefde in uw gedachten, —
 Gij oogst er nog den dank van millioenen voor.
 En toch, toch huijvren we, o vorstin! u groot te noemen,
 Al straalt er van uw kroon een hooger luister af,
 Dan ooit eens dichters lied in andren vond te roemen,
 Aan wie der vorsten Heer een kroon en scepter gaf.

Wij slaan 't geschiedboek van uw vorstlijk leven open,
 Sinds gij ten troon steegt, en — wat rilling grijpt ons aan!
 Die fijng gevormde hand met rookend bloed bedropen, —
 Uw kleed er meê bespat — zóó zien we u voor ons staan.
 o Zeg, wiens is dat bloed? Van muitende onderdanen,
 U 't recht betwistend op de keizerlijke kroon,
 En langs wier lijken gij u eerst het pad moest banen,
 Dat u in veiligheid geleidde tot den troon?
 Nog eens: wiens is dat bloed? Van woeste plunderhorden,
 De schrik van land en stad door teugelloos geweld,
 Waartegen plicht u riep het wapen aan te gorden
 En door uw dapperheid voor goed ter neêr geveld?
 Och of 't zoo ware! — al zien we ook noode vrouwenvingeren,
 Door teederheid van vorm tot eedler taak bestemd,
 Het vlamvend oorlogzwaard op 't rookend slagveld slingeren
 En liefst geen vrouwenhoofd in 't krijgshelmet geklemd:
 Daar is, daar is een tijd, dat ook de vrouw mag toonen,
 Wat onverschrokken moed haar kuische borst doorstraalt,
 Zoodra 't der vaadren erf aan tal van weerbren zonen,
 Voor haardstede en altaar ten strijde trekkend, faalt.
 Kies dan de zwakke vrouw de krijgsspeer voor het rokken
 En zwaai ook zij het staal naast kroost en echtgenoot,
 De krans der zegepraal siert haar dan ook de lokken
 Of — valt zij, ook zij sneeft den schoonen heldendood.
 Zeg, Catharina, zaagt ook gij door legerbenden
 Van vreemde mogendheên 't rijk, u verheergewaad,
 Vijandig aangerand? Pleegde, om uw kroon te schenden,
 Vasal of nabuur aan zijn eed en trouw verraad,

Dat, door den nood des lands, ondanks u zelf, gedrongen,
 Gij naar het krijgswaard greept vol fieren riddermoed,
 Eer u door de overmacht de rijksstaf werd ontworpen,
 En draagt daarvan uw kleed, uw hand dat spoor van bloed?
 Buig, zondaresse, buig, in schuldgevoel verzonken,
 't Met goud gekroonde hoofd, — doe weg dien ijden praal!
 Het voegt uw slapen 't minst, om met een kroon te pronken:
 Dat bloed — o gruwelfeit! — is 't bloed van uw gemaal.
 Zeg, als ge in 't uur der nacht uw sponde hebt beklommen,
 Als om u 't hofgewoel in doodsche stilte zwijgt,
 En gij, des vleiens moe van wufte vlinderdrommen,
 De rust in d'arm des slaaps verlangend tegenhijgt:
 Kan nochtans dan uw geest wel steeds terstond de boeien
 Der naakte werkelijkheid afschudden, die hij torscht,
 Om, onbemerkt zich zelf vergetend, weg te vloeien
 In 't rijk der droomen, waar hij wakende naar dorst?
 Of ziet gij dan niet vaak het reeds doorleefd voorleden,
 Zooals 't in waarheid was, van allen schijn ontdaan,
 In onbeneveld licht weêr voor uw zielsoog treden,
 Als uit een donker graf ten leven opgestaan?
 En dan, — o neen, het hart kan niet gerust u kloppen,
 Al is uw legersprei ook van het zachtst satijn,
 Noch u de slaapgod met zijn zoetste heulsapdruppen
 Na al de zorg des dags ten milden trooster zijn.
 Beschuldigend en met een vonnis op de lippen
 Rijst dat voorleden uit zijn tombe voor uw blik,
 Het doet een bangen gil u uit den boezem glippen,
 Een huivring grijpt u aan, uw wang verbleekt van schrik!

Gij zijt langs slinkschen weg ten keizertroon gestegen:

Een sluipmoord was de prijs, waarvoor ge uw scepter kocht.
Het bloed van uw gemaal, van Orlof's zwaard doorregen,

Kleeft aan de diadeem, die ge in uw tressen vlocht.

Gij denkt aan Peterhoff en hoort nog 't angstig smeeken,

Tot u gericht door hem, aan wien gij eens uw hand
Voor 't huwlijksouter gaaft. 't Zou steenen harten breken,

Het uwe alleen breekt niet: 't is hard als diamant.

Wanhopig zond hij uit zijn schuilhoek bede op beden,

Dat toch ontferming hem, den zwakke, moog geschiên,
En, met zijn afstand van het rijksbewind tevreden,

Ge althans zijn leven, hoe onwaard ook, zult ontzien:

Dat bidt, dat smeekt hij u, — u, wie hij kan bevelen,

U, die uw hoogen rang alleen hem danken moet!

Vergeefs, de tijgerklauw zou eer het ooilam streelen;

Gij kent geen deernis, gij — ge snakt zelfs naar zijn bloed.
Uw goud — gij hebt het veil om 't snood verraad te dekken,

Dat d'ongelukkige zal leevren in uw macht,

En d'eervergeten fielt, die 't schandfeit durft voltrekken,

Gij hebt hem ridderkruis en rijkdom toegedacht.

Zijn moorders — gij verheft ze tot uw gunstelingen,

Tot de uitverkoornen in uw raad en aan uw zij,

Gij ziet ze straffeloos uw staatsiedisch omringen,

Ja, tot uw slaapsalet staat hun de toegang vrij...

Rijdt toch de kroon u af, o diepgezonken vrouwe,

Ze moet u branden op het hoofd als ziedend lood,

Werp weg dat purper voor het boetgewaad der rouwe,

En 't stille bidvertrek ontvange u in zijn schoot;

Daar, daar slechts is uw plaats, niet in die marmren zalen,
 Waar 't wufte hofgebroed de wierookschaal u zwaait;
 Daar, waar geen ijdelheid uw zinnen af doet dwalen,
 Of u het peinzend hart met vleitaal wordt gepaaid,
 Daar, waar ge alleen zijt met uw God en uw geweten
 En 't doodlijk zelfbedrog het masker vallen laat;
 Dan weigert gij voorwaar nog langer groot te heeten,
 Als gij voor eigen oog in al uw naaktheid staat.

Maar ach, wat ijdele waan! Waar voert de geest ons henen?
 'k Lees op dat schoon gelaat niets wat naar wroeging zweemt.
 De droefheid die voor God haar misstap wil beweenen,
 Ze is aan dat lachend oog, dat gladde voorhoofd vreemd.
 Bedwelmd door 't hofgebrom van slaafsche hovelingen,
 Die, azende op haar gunst, daar dwarlen om haar heen
 En in een bont gewoel zich om haar troon verdringen,
 Gevleid, bewonderd, als een godheid aangebeën —
 Hoe is 't nog mogelijk, dat zij inkeere in zich zelve
 En met haar eigen hart voor God ter vierschaar ga,
 't Voorleên met strengen ernst weêr uit zijne assche delve
 En onvermombd het beeld haars levens gadesla!
 In rusteloos genot gestadig voortgedreven,
 Van lust tot lust gejaagd en aan zich zelve ontscheurd,
 Zoo sluimert in haar ziel allengs het hooger leven
 Ten zachten doodslaap in, eer zij het zelf bespeurt.

Zij gaat alleen haars weegs. Haar vrienden? 't Zijn haar slaven,
 Uit baatzucht haar verknocht, haar dienende om een loon,

Die met gedweeën voet steeds op haar wenken draven
 En aan 't bewondren slechts van 't geen zij wil gewoon.
 Wie, wie verstout zich haar op 't kankrend kwaad te wijzen,
 Dat aan haar levenskiem de grage tanden slaat?
 Wie durft iets anders nog, dan haar in 't aanzicht prijzen?
 Haar, die de waarheid uit geen huurlings mond verstaat!

Ach, hadt ge één vriend gehad, beklagbre Catharina!
 Voor al de Lanskois en Potemkins en wie meer,
 In wulpsche min ontvlamd, u, andre Messalina,
 Het offer brachten van hun schaamte en naam en eer,
 Één vriend als Sully, en de Muse der historie
 Had dan te zwijgen van zoo menig schendig feit,
 Dat thans uw grootschen naam bezwalkt en op uw glorie
 Een onuitwischbre vlek, een zwarte schaduw spreidt:
 Één vriend, wien noch uw toorn het moedig hart vervaren,
 Noch 't zoet gefleem uws monds kon wanklen doen in trouw,
 En — hadt ge 't erf dan van Tjerkessen en Tartaren
 Ten buit gegeven aan het zwaard van Suwarow?
 Ooit toegelaten, dat uw krijgsheer op die stranden
 Uw wapenroem ontwijdde in plassen menschenbloed,
 Gelijk een wolvendrift met blikkerende tanden
 Zich op de schaapskooi stort en daar heur moordlust boet?
 Of straks uw hand geleend, om aan 't rampzalig Polen
 Zijn kroon te ontstelen met zijns volks gerechtigheên,
 En, onder vriendschapsmom verraderlijk verscholen,
 Het, worstlend voor zijn recht, op 't krimpens hart te treên?
 Zou Praga's bloedbad dan uw nagedachtenis honen,

Of vloekten nog altijd met onverzoenbren haat
 Poniatowski's kroost en Kosciusko's zonen
 Uw naam tot in uw graf om 't snoodgepleegd verraad?

III.

Genoeg! Ook boven u is lang het graf gesloten.
 Waartoe nog verder dan de schaduwvlek te ontblooten,
 Die op uw nagedachtis kleeft?
 Gij hadt uw deugden, maar niet minder uw gebreken;
 Geschiede aan beiden recht door wie van u wil spreken
 En op 't historieblad uw beeltis ons hergeeft!

Gij zelf zijt heengegaan, waar al de glans der wereld,
 De rijkste kroon ook, met juweelen overpereld,
 Niet meer gerekend wordt dan asch;
 Reeds menig blinddoek zal uw oogen zijn ontvallen.
 Die hier op aard het luidst u 't lied des lofs deed schallen,
 Ge erkent nu dat hij 't minst uw vriendschap waardig was.

Niet meer van d'ijdlén glans des wuften lofs omgeven,
 Slaat ge onbeneveld nu 't oog op uw aardsche leven
 En peinst ge wie en wat ge waart: —
 Hoe ge als Vorstin en Vrouw en Moeder hier beneden
 Uw roeping hebt vervuld, — en wèl u, zoo dan heden
 Een koude huivring nog u door de ziele vaart!

Kon 't sterflijk oor nu reeds het geestenkoor beluisteren,
't Hoorde ook gewis u thans in diepen ootmoed fluisteren:

„De naam, waarmee de tijdgenoot

„Mij heeft verheerlijkt, zij ook met den tijd vergeten!

„Wat zondig menschenkind verdient ooit groot te heeten?

God, God alleen is groot!”

Bij P. NOORDHOFF te Groningen, is mede uitgegeven:

DE ISRAELIETEN

EN

HET MONOTHEISME

DOOR

Prof. W. HECKER.

Prijs f 0,90.

M